១-សិទ្ធិស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា

ស្ត្រីនិងបុរសមានសិទ្ធិស្មើគ្នាឬទេ ?

សំណួរនេះ បើចំពោះពុទ្ធបរិស័ទ ដែលសិក្សាដោយល្អនូវព្រះធម៌ ជាពាក្យទូន្មានរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏រមែងឆ្លើយបានយ៉ាងច្បាស់លាស់ថា «ស្ត្រីនិងបុរសមានសិទ្ធិស្មើគ្នាក្នុងផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនា ដ៏យ៉ាងពិតប្រាកដ »។

សិទ្ធិ ប្រែថា សេចក្ដីសម្រេច គឺជាអំណាចមួយដែលប្រកបដោយធម៌ ។ ក្នុងវចនានុក្រមខ្មែរ មានពាក្យប្រែច្រើន ក្នុងនោះមានពាក្យប្រែថា « អំណាច »ផងដែរ ប៉ុន្តែក្នុងរឿងសិទ្ធិស្ត្រីនេះ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ សូមអធិប្បាយថា « អំណាចដែលប្រកបដោយធម៌ » ព្រោះមិនមែនជាសិទ្ធិអំណាចដែលត្រូវសម្លាប់ ឬត្រូវនិរទេសជនដទៃជាដើមនោះឯណា នេះគ្រាន់តែជាសិទ្ធិមួយដែលអាចសម្រេចបាន តាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ប្រកបដោយធម៌

តែប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺប្រាសចាកទោសគ្រប់យ៉ាង ។

កាលបើសិទ្ធិ គឺជាអំណាចប្រកបដោយធម៌ ក៏សម្ដែងបញ្ជាក់ថា ស្ត្រី និងបុរស រមែងមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ព្រោះពាក្យថា « ប្រកបដោយធម៌ » ក្នុងទីនេះ រាប់ថាជាគុណជាតិមួយដ៏ល្អស្អាត និងត្រឹមត្រូវ មិនទំនាស់នឹងគោលព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ដូចដែលពុទ្ធបរិស័ទយើងបានជ្រាបគ្រប់គ្នាហើយថា ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនាដែលបើកទូលំទូលាយ សម្រាប់មនុស្សគ្រប់ភេទ គ្រប់វ័យចូលមករាប់អាន ។ បុរសផង ស្ត្រីផង ចូលមកក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មានការងាររួមគ្នា ប្រកបដោយទឹកចិត្តជ្រះថ្លា ក្រោមម្លប់នៃពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កាលបើសិក្សាកាន់តែមានជម្រៅ មនុស្សយើងទាំងស្រី ទាំងប្រុស រមែងមិនឈ្លោះគ្នាឡើយ មិនតាំងទុកគ្នាជាសត្រូវ ត្រឡប់បែរទៅជា មានសត្រូវ គឺកិលេសរួមគ្នាវិញ ពោលគឺរួមគ្នាសិក្សា នាំគ្នាបដិបត្តិ ឱ្យកម្លាំងចិត្តគ្នា មានមេត្តាករុណាដល់គ្នា ដើម្បីជម្រះមន្ទិល

សៅហ្មងក្នុងចិត្តសន្តានរៀងៗខ្លួន ។ មន្ទិលសៅហ្មងគឺជាកិលេសទាំងឡាយនេះហើយ ដែលជាសត្រូវរបស់ព្រះពុទ្ធ-សាសនា ដូច្នេះ ទាំងប្រុសទាំងស្រី ត្រូវតែមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ក្នុងការកម្ចាត់បង់សត្រូវគឺកិលេសនេះឯង ។

ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនាបានសម្តែងថា មនុស្សយើង កើតមករមែងមានទុក្ខ ។ ជាតិទុក្ខ ជរាទុក្ខ ព្យាធិ-ទុក្ខ និងមរណទុក្ខ គឺជាសភាវទុក្ខ តែងមានជាប្រចាំគ្រប់គ្នាទាំងអស់ មិនថាមានក្រ ល្អអាក្រក់អ្វីឡើយ ។ ទាំងអស់គ្នាដែលជាអ្នកមានបញ្ញា សុទ្ធតែត្រូវការឱ្យរួចផុតចាកទុក្ខទាំងនោះដូចគ្នា ហើយការដែលអាចរួចផុតចាកទុក្ខទៅបាន មិនមែនស្ថិតនៅលើភាវៈជាប្រុសឬជាស្រីនោះឡើយ គឺវាស្ថិតនៅត្រង់ការអប់រំបញ្ញា ដែលជាផ្នែកនៃការចម្រើនផ្លូវចិត្ត ឯណេះដោយឡែក ។

ក្នុងបិដកលេខ ៣០,ទំព័រ ៣ ក្នុង **សោមាសូត្រ** មារមានចិត្តបាប បានពោលទៅរកព្រះនាងសោមាភិក្ខុនីដូច្នេះថា « ព្រះអរហន្តណា ដែលមានដោយក្រ ជាទី

ដែលអ្នកស្វែងរកទាំងឡាយគប្បីដល់ ទីនោះស្ត្រីដែលមានបញ្ញាត្រឹមតែពីរធ្នាប់ [១] មិនអាចនឹងដល់បានឡើយ » ។ ព្រះនាងសោមា បានពោលតបទៅមារមានចិត្តបាបវិញថា « កាលបើចិត្តតាំងមាំល្អហើយ ញាណប្រព្រឹត្តទៅហើយ ភាវៈជាស្រី នឹងមកធ្វើនូវការរារាំងអ្វីដល់បុគ្គលអ្នកឃើញនូវធម៌ដោយប្រពៃ [២] » ។

ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា បដិសេធរបៀបរបបក្នុងសាសនាព្រាហ្មណ៍ ដែលប្រកាន់វណ្ណៈរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា « ដែលជាព្រាហ្មណ៍នោះ មិនមែនឋិតនៅលើជាតិកំណើតទេ គឺឋិតនៅលើការប្រព្រឹត្តរបស់មនុស្ស » មានសេចក្តីពិសេសនៅក្នុងបិដកលេខ ២៥ វាសេដ្ឋសូត្រ :

ន ជច្ចា វសលោ ហោតិ បុគ្គលថោកទាបមិនមែនព្រោះជាតិទេ ។

ន ជច្ចា ហោតិ ព្រាហ្មណោ បុគ្គលដែលជា

១-សំដៅត្រង់ប្រើម្រាមដៃពីរចាប់ត្រល់រុំអំបោះឬសូត្រសម្រាប់ត្បាញ ។

២-ឃើញសច្ចធម៌ទាំង ៤,ឬឃើញបញ្ចក្ខន្ធដែលជាអារម្មណ៍របស់វិបស្សនា។

ព្រាហ្មណ៍ ក៏មិនមែនព្រោះជាតិដែរ ។

កម្មុនា វសលោ ហោតិ បុគ្គលថោកទាប ព្រោះកម្ម (គឺការប្រព្រឹត្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន) ។

កម្មុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ បុគ្គលដែលជាព្រាហ្មណ៍ ក៏ព្រោះកម្មដែរ[១] ។

ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ហៅថា **ព្រាហ្មណ៍** ក្នុងទីនេះ គឺបុរសក៏ដោយ ស្ត្រីក៏ដោយ ឱ្យតែជាអ្នកកម្ចាត់បង់នូវបាប គឺព្រះអង្គត្រាស់ហៅថាជា ព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់ ។ ឯការថោកទាប ក៏មិនមែននៅលើស្រីឬប្រុសនោះទេ គឺនៅលើការប្រព្រឹត្តថោកទាបហ្នឹងឯង[២] ។

ក្នុងគាថាធម្មបទ ព្រាហ្មណវគ្គ ព្រះអង្គត្រាស់ហៅព្រះនាងភិក្ខុនីជាច្រើនអង្គថាជាព្រាហ្មណ៍ គឺ :

ព្រះនាងបជាបតិគោតមី

អ្នកណាមិនមានសេចក្តីអាក្រក់ ដោយកាយ វាចា

១.បិដកលេខ ២៥, ទំព័រ ២២២ ។

២.បិដកលេខ ៥៤ ,ទំព័រ ៤២ វសលសូត្រ ។

ចិត្ត តថាគតហៅអ្នកនោះ ដែលបានសង្រួមហើយ ដោយឋានៈទាំង ៣ យ៉ាងថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងកិសាគោតមី

តថាគតហៅជនដែលស្លៀកសំពត់បង្សុកូល មានរូបរាងកាយស្គាំងស្គម មានសរសៃរវីមរវាម ចម្រើនឈាននៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ឯងនោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងឧប្បលវណ្ណាថេរី

អ្នកណាមិនជាប់ជំពាក់ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដូចជាទឹកមិនជាប់លើស្លឹកឈូក ឬដូចជាគ្រាប់ស្ពៃមិនជាប់លើចុងដែកដែលស្រួច យ៉ាងនោះឯង តថាគតហៅអ្នកនោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងខេមាភិក្ខុនី

តថាគតហៅបុគ្គលដែលមានបញ្ញាជ្រៅជ្រះ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ឈ្លាសវៃក្នុងផ្លូវ និងមិនមែនជាផ្លូវ បានសម្រេចនូវប្រយោជន៍ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នោះថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រះនាងធម្មទិន្នាថេរី

សេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងពេលមុន ពេលជាខាងក្រោយ និងក្នុងពេលជាកណ្តាល របស់អ្នកណាមិនមានទេ តថាគតហៅអ្នកនោះ ដែលជាអ្នកមិនមានកង្វល់ និងមិនមានការប្រកាន់មាំថាជាព្រាហ្មណ៍ ។

កាលបើដូច្នេះ យើងត្រូវយល់ដល់ព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលជាសាសនាឱ្យឥស្សរភាពដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា គ្រប់ជាន់វណ្ណៈ គ្រប់ភេទ គ្រប់វ័យ ដោយចំពោះគឺនៅត្រង់សមត្ថភាពខាងផ្លូវចិត្ត ។ ទាំងស្រីទាំងប្រុសមានអំណាចក្នុងការអភិវឌ្ឍខ្លួនឯង ឆ្ពោះទៅរកការរួចផុតចាកទុក្ខបានដូចគ្នា ទាំងដែលព្រះអង្គទ្រង់ឱ្យសេចក្តីសំខាន់ចំពោះបុរស និងស្ត្រីប៉ុនៗគ្នាទៀតផង ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយទ្រង់បានកើតឡើងក្នុងលោក មិនមែនដើម្បីប្រយោជន៍ចំពោះតែបុរសនោះទេ ព្រះអង្គទ្រង់កើតឡើងក្នុងលោក ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ស្ត្រីផង ដូចគ្នាដែរ ។ ផ្លូវនៃការរួចផុតចាកទុក្ខ បើកទ្វារទទួលទាំងស្រីទាំងប្រុស ។

ពោលចំពោះព្រះគុណនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់មាននូវព្រះហឫទ័យមេត្តាករុណា ដល់សព្វសត្វទាំងអស់ស្មើៗគ្នា ។ សព្វថ្ងៃមានមនុស្សមិនតិចនាក់ឡើយ ដែលយល់ថា ស្ត្រីមានសិទ្ធិតិចជាងបុរស ដោយចំពោះក្នុងរឿងបព្វជ្ជាឧបសម្បទា ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ សម្រាប់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ឱ្យសិទ្ធិយ៉ាងពិតប្រាកដ ក្នុងវិន័យបិដកលេខ ១១ , ទំព័រ ២៦៦ ព្រះអានន្ទបានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា « បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមី មានឧបការៈច្រើន ជាព្រះមាតុច្ឆានៃព្រះមានព្រះភាគ ព្រះនាងបានទ្រាំទ្រ ថែរក្សា ថ្វាយទឹកក្សីរ [១] ក្នុងកាលដែលព្រះមាតាទ្រង់ព្រះទិវង្គតទៅ ព្រះនាងបានបំបៅព្រះអង្គតរៀងមក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ឱ្យមាតុគ្រាម [២] បានចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួសក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះតថាគតទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ហើយផងចុះ » ។

១-ទឹកដោះស្រស់ ។

២-អ្នកដែលមានលំអានដូចជាមាតា-ស្ត្រី (ប្រែតាមវចនានុក្រម) ។

ក្នុងទំព័រដដែល ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ថា «ម្នាលអានន្ទ បើមាតុគ្រាមចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួសក្នុងធម្មវិន័យ ដែលតថាគតជ្រាបច្បាស់ហើយ ក៏អាចដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវសោតាបត្តិផលខ្លះ សកទាគាមិផលខ្លះ អនាគាមិផលខ្លះ អរហត្តផលខ្លះបាន » ។

ការណ៍ដែលព្រះអង្គពុំទាន់អនុញ្ញាត តាមសំណូមពររបស់ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមី និងព្រះអានន្ទ មិនមែនបានសេចក្តីថាភិក្ខុនីឥតប្រយោជន៍នោះឡើយ ព្រោះក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានៃព្រះពុទ្ធគ្រប់អង្គ សុទ្ធតែមានភិក្ខុនីតែនេះ ដើម្បីស្មារតីមិនប្រមាទរបស់ស្ត្រីទាំងឡាយដែលបានបួសហើយនោះ ឱ្យប្រាកដច្បាស់ក្នុងចិត្តថា « មិនមែនបានដោយងាយឡើយ » ទាំងដែលត្រូវទទួលយកគរុធម៌ ៨ ប្រការមករក្សាទុករហូតដល់អស់ជីវិត ដើម្បីប្រយោជន៍ធំក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាទៀតផង ។

ចំណុចសំខាន់មួយទៀត គឺការតាំងពុទ្ធបរិស័ទ ៤ ជំពូក គឺភិក្ខុ ១ ជំពូក, ភិក្ខុនី ១ ជំពូក, ឧបាសក ១ ជំពូក

និងឧបាសិកា ១ ជំពូក ។ នេះសម្តែងឱ្យឃើញថា មានទាំងស្ត្រី មានទាំងបុរស ក្នុងតួនាទីរួមគ្នារក្សាទ្រទ្រង់ព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ដែលព្រះអង្គព្រមដាក់ព្រះជន្មាយុសង្ខារចំពោះមុខមារ ក៏ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបអំពីបរិស័ទទាំង ៤ ជំពូកនេះឯង ថាបានសិក្សាទ្រទ្រង់ព្រះធម៌ បដិបត្តិព្រះធម៌ សម្តែងព្រះធម៌ និងអាចដោះស្រាយចំពោះវាទៈផ្សេងៗបាន ធ្វើឱ្យសាសនាបរិសុទ្ធប្រាសចាកមន្ទិល[១] ។

សេចក្តីទាំងអស់នេះឯង ដែលបញ្ជាក់ឱ្យដឹងថា ព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យសិទ្ធិដល់ស្ត្រី និងបុរសស្មើគ្នាយ៉ាងពិតប្រាកដ ក្នុងការដែលត្រូវសិក្សាព្រះធម៌ បដិបត្តិព្រះធម៌ សម្តែងព្រះធម៌ រក្សាព្រះសាសនា ទាំងក្នុងកិច្ចការទំនុកបម្រុងវត្តអារាម ដោះស្រាយបញ្ហាផ្សេងៗ ។ល។

១.មើលក្នុងបិដកលេខ ១៦ ក្នុងមហាបរិនិព្វានសូត្រ ។

២.បែបបទនិងតួនាទី

ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានេះ ស្ត្រីនិងបុរសមានបែបបទនិងតួនាទីផ្សេងគ្នា ។ ការផ្សេងគ្នានេះ បានប្រាកដយ៉ាងច្បាស់ក្នុងកិច្ចការតួនាទីជាអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់បានណែនាំដល់តួនាទីនិងបែបបទរបស់ស្ត្រី ក្នុងឋានៈជាភរិយាដែលគប្បីបដិបត្តិចំពោះស្វាមី មាន ៥ ប្រការ [១] :

១.ចាត់ចែងការងារផ្ទះឱ្យបានរៀបរយ ។

២.សង្គ្រោះញាតិមិត្តទាំងពីរខាង (ខាងខ្លួនឯងនិងខាងស្វាមី) ។

៣.មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តស្វាមី ។

៤.រក្សាទ្រព្យសម្បត្តិដែលស្វាមីរកមកបាន ។

៥.ព្យាយាមមិនខ្ជិលច្រអូសក្នុងការងារទាំងពួង ។

១.បិដកលេខ ១៩ ក្នុងសិង្គាលកសូត្រ

ទាំងនេះព្រោះព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ថា សេចក្តីសុខសាន្តក្នុងការព្រមព្រៀងគ្នា នៅក្នុងសង្គមគ្រួសារនោះដោយច្រើននិងជាការសំខាន់គឺនៅលើស្ត្រី ។ ព្រះអង្គក៏ពុំបានសម្តែងតួនាទី និងបែបបទ ចំពោះតែស្ត្រីប៉ុណ្ណោះឡើយ សូម្បីតួនាទី និងបែបបទរបស់បុរសក្នុងឋានៈជាស្វាមី ដែលគប្បីបដិបត្តិចំពោះភរិយា ព្រះអង្គក៏បានត្រាស់សម្តែងទុកដោយគោល ៥ ប្រការផងដែរ [១] :

១.រាប់អាននាង ឱ្យតម្លៃនិងលើកតម្កើងនាង ថាជាភរិយាពេញមុខ ។

២.មិនមើលងាយនាងដែលជាភរិយាឡើយ ។

៣.មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តភរិយា ។

៤.ប្រគល់ភាពជាធំឱ្យដល់នាងក្នុងការងារផ្ទះ ។

៥.រកគ្រឿងប្រដាប់កាយឱ្យភរិយាតាមឱកាស ។

យើងឃើញបានថា ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនបានឱ្យសេចក្តីសំខាន់ ចំពោះតែបែបបទនិងតួនាទីរបស់បុរស

១.បិដកលេខ ១៩ ក្នុងសិង្គាលកសូត្រ

ប៉ុណ្ណោះឡើយ ស្ត្រីក៏មានបែបបទនិងតួនាទីដ៏យ៉ាងសំខាន់ណាស់ដែរ បែបបទនិងតួនាទីទាំងពីរផ្នែកនេះ ចូលគ្នាហើយ ក៏បានបង្កើតចេញនូវភាពសុខសាន្តជាសុភមង្គលក្នុងជីវិតគ្រួសារ ។

ពោលដោយសរុប ព្រះពុទ្ធសាសនាបានរៀបចំស្ត្រីនិងបុរសឱ្យមានតួនាទី និងបែបបទផ្សេងគ្នា ទៅតាមច្បាប់ធម្មជាតិ ដូចជា ស្ត្រីមានតួនាទី និងបែបបទក្នុងការងារជាភរិយានិងជាមាតា ព្រមទាំងជាឧបាសិកាផង ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នា បុរសក៏មានតួនាទីនិងបែបបទក្នុងការងារជាស្វាមី ជាបិតា និងជាឧបាសកផងដែរ ។ ទាំងស្ត្រី ទាំងបុរស សុទ្ធតែអាចបំពេញនូវប្រយោជន៍ឱ្យដល់សង្គមគ្រួសារ ព្រះសាសនា និងប្រទេសជាតិបានដូចគ្នា ។

សភាពផ្សេងគ្នានៃតួនាទីនិងបែបបទរបស់ស្ត្រីនោះមានទំនាក់ទំនងទៅតាមធម្មជាតិ របស់បុរសស្ត្រីហ្នឹងឯង ប៉ុន្តែ អ្វីដែលព្រះពុទ្ធសាសនាបញ្ជាក់ប្រាប់ថាដូចគ្នានោះគឺការបានសម្រេចនូវធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់និងភាពជាមនុស្ស ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនានៃបញ្ញា មានមេត្តាករុណា និងណែនាំឱ្យមនុស្សមានការអើពើជួយដល់គ្នានឹងគ្នា មិនបែងចែកវណ្ណៈក្នុងរឿងភេទស្រីប្រុសឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា បានបើកទូលាយឱ្យមនុស្សគ្រប់គ្នាអប់រំចម្រើននូវគុណធម៌ អភិវឌ្ឍសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ឈានទៅរកទិសដៅដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ដែលជាខ្លឹមសារនៃជីវិត នោះគឺភាពជាឥស្សរៈផុតចាកពីទាសៈរបស់កិលេសទាំងឡាយ ។

សារសំខាន់មួយបែបក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គឺបដិសេធន៍នូវអំពើហិង្សា ។ ដូចមាននៅក្នុងឱវាទប្បាតិ-មោក្ខក្នុងចំណុចមួយថា «បុគ្គលដែលបៀតបៀនអ្នកដទៃមិនមែនជាសមណៈទេ សម្លាប់សត្វដទៃមិនមែនជាបព្វជិតឡើយ [១] » ។ យើងឃើញថាព្រះពុទ្ធសាសនាមិនគាំទ្រមិនសរសើរ មិនលើកតម្កើងនូវបុគ្គលដែលប្រើអំពើហិង្សាជាដាច់ខាត ព្រោះថា នេះមិនមែនជាបព្វជិត និងមិនមែនជាសមណសក្យបុត្តិយ៍ឡើយ។ ជាមួយគ្នានឹងរឿងនេះដែរ

១-ធម្មបទ ពុទ្ធវគ្គ អានន្ទត្ថេរប្បញ្ហា

យើងបែរទៅពិនិត្យមើល លម្អនៃពាក្យទូន្មានរបស់ព្រះពុទ្ធ ទាក់ទងនឹងតួនាទីរបស់ស្វាមី ដែលត្រូវបដិបត្តិចំពោះ ភរិយារបស់ខ្លួន មាន ៥ ប្រការតាមដូចដែលបានពោល ហើយ ។

ការណ៍ដែលព្រះពុទ្ធបានចែកតួនាទី ឱ្យស្វាមីទំនុក-បម្រុងភរិយាដោយធម៌ ៥ ប្រការនេះ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ គួរឱ្យយើងយល់បានគឺ

ចំណុចទី ១,ទី ២ និងទី ៣ ជាការថ្នមចិត្តស្ត្រីជា ភរិយា ដោយការលើកតម្កើងថា ជាភរិយាពេញមុខ មិន ប្រទូសរ៉ាយទឹកចិត្តរបស់នាងឡើយ។ ឯការមិនមើលងាយ វាអាចទាក់ទងទៅនឹងរូបរាង មុខមាត់ ឬក៏ការខ្វះខាត ដោយប្រការខ្លះរបស់នាង ដោយយកមេត្តាករុណា និង គុណធម៌ដទៃទៀតមកជំនួសសេចក្តីស្រឡាញ់ស្នេហាដែល ចុះខ្សោយទៅនោះ ព្រោះថា ការមិនមើលងាយ គឺជា ទេវតារក្សាជីវិតនាង ។ ការស្មោះស្ម័គ្ររបស់ស្វាមី ជា សេចក្តីសុខរបស់ភរិយា ជាការប្រោះព្រំនូវទឹកអម្រឹតដល់

បេះដូងនិងដើមទ្រូងនាង មិនឱ្យក្តៅងំដូចជាដុំរងើកភ្លើង នោះឯង ។

ចំណុចទី ៤ ជាការបែងចែកតួនាទី ឱ្យភរិយា ប្រគល់ភាពជាធំក្នុងផ្ទះ ឱ្យទទួលខុសត្រូវក្នុងការងារល្អិត-ល្អន់ ចាប់ផ្តើមតាំងពីថែរក្សាទុកដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិ គ្រប់-គ្រងកូនប្រុសស្រីជាដើមទៅ (ពោលចំពោះតែភរិយានៅ ផ្ទះ ឯប្តីចេញទៅរកទ្រព្យប៉ុណ្ណោះ) ។

ចំណុចទី ៥ ជាការឱ្យកម្លាំងចិត្តដល់ភរិយា គឺឱ្យ ភរិយាបាននូវគ្រឿងប្រដាប់កាយ តែងខ្លួនតាមសមគួរដល់ ឋានៈ ។ នេះជាការថែរក្សាទំនុកបម្រុងទឹកចិត្តរបស់នាង និងដើម្បីសេចក្តីសុខក្នុងការគ្រប់គ្រងផ្ទះទាំងអស់គ្នា ។

ដែលស្វាមីថ្នមចិត្តភរិយា ប្រគល់ភាពជាធំក្នុងផ្ទះ និងទំនុកបម្រុងទឹកចិត្ត ដូចដែលពោលហើយនេះឱ្យដល់ ភរិយាទៅបាននោះ ក៏ព្រោះហេតុតែភរិយាបានបដិបត្តិ តួនាទីរបស់ខ្លួន ឆ្លើយតបទៅស្វាមី ក្នុងភាពជាស្រីល្អ គឺល្អ ទៅដោយបញ្ញាឆ្លាតវៃ ទឹកចិត្តទូលាយចេះសង្គ្រោះញាតិ

ស្មោះត្រង់ អត់ធន់ទទួលភារកិច្ច និងល្អទៅដោយឧស្សាហ៍ ខ្មីឃ្មាត ជាតួនាទីតាមលំដាប់លំដោយពី ១ ដល់ ៥ ។

តួនាទី និងបែបបទរបស់ភរិយាស្វាមី មានសេចក្ដីឆ្លើយឆ្លងគ្នាទៅវិញទៅមក តាមលំដាប់មួយៗ ។ ប៉ុន្តែបើសង្គ្រោះចូលក្នុងសារធម៌ គឺតួនាទីស្វាមីមានខ្លឹមសារនៅត្រឹមមេត្តាចិត្ត ប្រាសចាកអំពើហិង្សា ។ ឯតួនាទីភរិយាមានខ្លឹមសារនៅត្រង់ចរិយាធម៌ទាំង៥ ហ្នឹងឯងគឺបញ្ញា១, សង្គ្រោះ ១, សច្ចៈ ១ , ខន្តី ១ , វីរិយៈ ១ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានសាបព្រោះនូវគុណធម៌ ឱ្យដុះដាលក្នុងមនុស្សគ្រប់គ្នា តាមការសម្ដែងប្រាប់ពីតួនាទីនៃមនុស្សទាំងអស់ គ្រប់ភេទ គ្រប់វ័យ និងគ្រប់ឋានៈនោះឯង[១] ។ ការបណ្ដុះបណ្ដាលគុណធម៌ក្នុងខ្លួន គឺជាការសាងសិរីសួស្តីឱ្យខ្លួនឯង និងជាឧបនិស្ស័យល្អតទៅរហូត។ មនុស្សដោយច្រើន មិនយល់ពីតម្លៃនៃគុណធម៌ដែលត្រូវចម្រើនក្នុងខ្លួន យល់បានត្រឹមតែថា យើងធ្វើល្អឱ្យដល់អ្នក

១_បិដកលេខ ១៩ សិង្គាលកសូត្រ ។

ដទៃប៉ុណ្ណោះ។ ម្យ៉ាងទៀត យល់ខុសថា វាជាការអន់ថយក្នុងគុណគឺការគោរព សំពះ ថ្វាយបង្គំ បម្រើ អត់ធន់ជាដើមទៀតផង ។ តាមពិតគុណធម៌ធ្វើឱ្យជីវិតមានតម្លៃ សូម្បីតែគុណធម៌ទាំងឡាយនោះៗមានក្នុងទាសកម្មករ អ្នកបម្រើគេយ៉ាងណាក៏ដោយ គុណធម៌នៅតែជាឧបនិស្ស័យល្អក្នុងចិត្តជានិច្ច ។ មានតែបាបធម៌ទេ ដែលធ្វើឱ្យមនុស្សថោកទាប ។

តាមដែលពោលមកហើយនេះ អត្ថន័យសំខាន់ គឺនៅត្រង់ដែលថា ព្រះពុទ្ធសាសនា មិនគាំទ្រឱ្យបុរសប្រើកម្លាំងគ្របសង្កត់ចំពោះស្ត្រី ហើយប្រព្រឹត្តអំពើមិនគួរគប្បីអ្វីមួយឡើយ ទាំងកាយ ទាំងវាចា ទាំងចិត្ត ។ ផ្ទុយមកវិញ ព្រះពុទ្ធសាសនា ត្រឡប់បែរជាឱ្យបុរស ឬស្វាមីបដិបត្តិតួនាទីរបស់ខ្លួនឱ្យគ្រប់គ្រាន់ក្នុងបែបបទតួនាទីទាំង ៥ ប្រការ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាអប់រំឱ្យមនុស្សមានមេត្តាដល់គ្នា ដោយមានប្រធាននៃឱវាទ គឺសន្តិភាព ភ្លឺស្វាង ប្រាស-ចាកកិលេសតណ្ហា មិនមានការបៀតបៀនសត្វលោក ។

៣-បញ្ហាបែកបាក់គ្នា

ប្រសិនបើស្វាមីលះបង់ភរិយា ទៅមានស្ត្រីដទៃ ឬក៏ស្វាមីវាយតប់ភរិយា តើភរិយាត្រូវលះបង់ស្វាមី ឬក៏ត្រូវអត់ទ្រាំនៅតទៅទៀតទើបជាការល្អ ?

ការមិនស្មោះត្រង់ដល់គ្នារបស់ភរិយាស្វាមី ឬការប្រើកម្លាំងបាយ ប្រព្រឹត្តអំពើហិង្សាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងរឿងអ្វីនោះ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនប្រាថ្នាឱ្យកើតមានឡើយ ព្រោះស្ថាប័នគ្រួសារនីមួយៗ គឺជាស្ថាប័នរបស់សង្គមទាំងមូល ដែលសាងភាពរឹងមាំឱ្យដល់សង្គមជាតិហ្នឹងឯង ។ កាលបើស្ថាប័នគ្រួសារត្រូវបែកបាក់ រមែងមានផល ប៉ះខ្ទប់ទៅដល់សង្គមក្នុងផ្នែកដទៃទៀតផងដែរ ដោយចំពោះ កូនដែលកើតមកក្នុងសភាពគ្រួសារមានការបែកបាក់ នឹងទៅជាក្មេងដែលខ្វះភាពកក់ក្ដៅ និងនាំឱ្យមានបញ្ហាផ្សេងទៀត ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា មានការគិតគូរក្នុងរឿងនេះណាស់ ដូចដែលបានឃើញគោលធម៌សន្ទឹកសន្ធាប់ក្នុងព្រះត្រៃបិដក អប់រំណែនាំទាក់ទងក្នុងរឿងគ្រប់គ្រងផ្ទះ ។ សូម្បីតែរឿងជ្រើសរើសមនុស្សមកជាគូជីវិត ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក៏បានណែនាំ ឱ្យតាំងនៅក្នុងគោលធម៌ដ៏ប្រពៃ ៤ យ៉ាងផងដែរ ដូចមានសេចក្ដីក្នុងបិដកលេខ ៤២ ,ទំព័រ ១៥១ សមជីវិសូត្រ នកុលបិតាបានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគថា «បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចាប់ដើមតាំងតែពីខ្ញុំព្រះអង្គ បានប្រសព្វគ្នានឹងនកុលមាតា តាំងពីកំលោះក្រមុំមក មិនដែលប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តនៃនកុលមាតា សូម្បីដោយចិត្តម្ដងឡើយ មិនបាច់ពោលថ្វីដល់ទៅការធ្វើដោយកាយនោះទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នាឱ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឱ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង »។ ចំណែកនកុលមាតា ក៏បានក្រាបទូលព្រះដ៏មានព្រះភាគ មានទំនងដូចគ្នាដែរ ។

ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា «បើជនទាំងពីរ

នាក់ប្ដីប្រពន្ធ ប្រាថ្នាឱ្យជួបគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះផង ឱ្យជួបគ្នាក្នុងបរលោកផង លុះតែជនទាំងពីរនាក់នោះ មានសទ្ធាស្មើគ្នា មានសីលស្មើគ្នា មានចាគៈស្មើគ្នា និងមានបញ្ញាស្មើគ្នា » ។ រួចហើយព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ ៣ គាថាជាបន្តទៀត ដែលមានសេចក្ដីប្រែដូចតទៅ :

ជនទាំងពីរនាក់ ជាអ្នកមានសទ្ធា និងជាអ្នកដឹងពាក្យពេចន៍នៃស្មូម ជាអ្នកសង្រួមក្នុងសីល ចិញ្ចឹមជីវិតតាមគន្លងធម៌ ប្រពន្ធនិងប្ដីទាំងនោះ ពោលពាក្យផ្អែមល្ហែមរកគ្នានឹងគ្នា រមែងមានសេចក្ដីចម្រើនដ៏ច្រើន ទាំងមានការនៅជាសុខ កើតឡើងដល់គ្នានឹងគ្នា ។ ពួកសត្រូវរមែងអាក់អន់ចិត្តចំពោះជនទាំងពីរនាក់ ដែលមានសីលស្មើគ្នា លុះប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ បើមានចំណង់ក្នុងកាមក៏រមែងជាអ្នកត្រេកអររីករាយក្នុងទេវលោកបាន។

ក្នុងបិដកលេខ ៣០ និងលេខ ៥៤ មានព្រះសូត្រឈ្មោះ អាឡវកសូត្រ សេចក្ដីខាងចុង ព្រះអង្គទ្រង់សម្ដែងអំពីគោលធម៌ ៤ យ៉ាង សម្រាប់អ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះ និងធ្វើឱ្យ

ការគ្រប់គ្រងគូជីវិតពិតប្រសើរ ៤ យ៉ាងគឺ

១-**សច្ចៈ** ពិតត្រង់ដល់គ្នា គួរឱ្យសរសើរ ។

២-**ទមៈ** ការទូន្មានចិត្ត មានបញ្ញាក្នុងការរស់នៅ។

៣-**ខន្តិ** ព្យាយាមអត់ធន់ ចម្រើនទ្រព្យស្ងប់ជម្លោះ។

៤-**ចាគៈ** មានការបរិច្ចាគលះបង់ ឱ្យអភ័យ មានអធ្យាស្រ័យសន្ដោសប្រោសប្រណី មិនប្រកាន់ក្នុងរឿងរបស់សត្វលោក ... រមែងចងនូវមិត្តចិត្តសប្បុរស ។

ក្នុងបិដកលេខ ១៩ សិង្គាលកសូត្រ ក្នុងនោះព្រះអង្គទ្រង់សម្ដែងអំពីតួនាទីរបស់ស្វាមី ដែលត្រូវបដិបត្តិចំពោះភរិយា មាន ៥ ប្រការ :

១-រាប់អានឱ្យតម្លៃ និងលើកតម្កើងថាជាភរិយា ។

២-មិនមើលងាយមើលថោកភរិយា ។

៣-មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តភរិយា ។

៤-ឱ្យភាពជាធំក្នុងផ្ទះដល់ភរិយា ។

៥-ឱ្យគ្រឿងអលង្ការដល់ភរិយា ។

ចាកគោលធម៌ខ្លះៗ ក្នុងបណ្ដាគោលធម៌ដ៏ច្រើន

ទៀតមកបញ្ជាក់នេះ ជាការសម្តែងឱ្យឃើញដល់ការគិត-គូររបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលមានចំពោះស្ថាប័នគ្រួសារ ក្នុងឋានៈជាស្ថាប័នឫសគល់របស់សង្គម។ ព្រះពុទ្ធសាសនា ត្រូវការឱ្យស្ថាប័នគ្រួសារមានភាពរឹងមាំ ។

សំណួរដែលថា បើស្វាមីលះបង់ភរិយា ទៅមានស្ត្រីដទៃ ឬវាយតប់ភរិយា តើភរិយាត្រូវសម្រេចចិត្តយ៉ាងណានោះ ក្នុងករណីនេះ ព្រះពុទ្ធសាសនាបានណែនាំគោលធម៌សព្វគ្រប់ សម្រាប់ទប់ស្កាត់ការពារកុំឱ្យកើតឡើង តែបើវាកើតឡើងហើយ នឹងធ្វើយ៉ាងណា ។ តាមពិតក្នុងរឿងនេះ ស្វាមីបានធ្វើខុសគោលធម៌ក្នុងព្រះពុទ្ធ-សាសនា ខុសសន្យាដែលបានយល់ព្រមរួមជីវិតគ្នា ខ្វះការគ្រប់គ្រងខ្លួនឯង មិនមាននូវកាមសំវរៈ (ការសង្រួមក្នុងកាម) និងខ្វះនូវគោលធម៌មួយដ៏សំខាន់ គឺសទារសន្តោស (ត្រេកអរចំពោះតែភរិយារបស់ខ្លួន) ។ ក្នុងសភាពបែបនេះ ភរិយាត្រូវបានទទួលការវាយប្រហារផ្លូវចិត្តដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ទាំងការក្បត់ចិត្ត ទាំងការវាយតប់ផ្លូវកាយ ។

ព្រះធម៌ក្នុងគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានវែងឆ្ងាយទៅដល់ថ្នាក់ប្រាប់ការសម្រេចចិត្តយ៉ាងណា។ ឱ្យចំ។ នៅពេលភរិយាជួបបញ្ហាបែបនេះនោះឡើយ ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានសម្តែងអំពីទុក្ខទោសនៃជីវិតមានច្រើនបែបច្រើនយ៉ាង ទោសរបស់កាមទាំងឡាយមានច្រើនក្រៃពេក កាមទាំងឡាយមានសេចក្តីសុខតិចមានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ។ល។

មិនមែនថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្វះមធ្យោបាយជួយក្នុងរឿងនេះទេ ព្រះពុទ្ធសាសនាមានមាគ៌ានាំអ្នកបដិបត្តិទាំងឡាយទៅដល់ទីបំផុតទុក្ខ ឱ្យតែអ្នកបដិបត្តិទាំងនោះព្រមឃើញថា « កិលេសក្នុងខ្លួនជាសត្រូវពិតប្រាកដនឹងខ្លួនឯង »។ ចាកគោលធម៌ ៤ យ៉ាងសម្រាប់អ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះគឺ សច្ចៈ ទមៈ ខន្តិ ចាគៈ យើងនឹងជ្រាបបានថា កាលណាមានបញ្ហាកើតឡើងក្នុងគ្រួសារ ក្នុងលំដាប់ដែលមិនខ្លាំងក្លាពេក ព្រះពុទ្ធសាសនាឱ្យបដិបត្តិនូវវិធីអត់ធន់ទូន្មាន និងឱ្យអភ័យ ដើម្បីរកផ្លូវដោះស្រាយបញ្ហាដោយ

ប្រការផ្សេងៗ ។ ប៉ុន្តែបើករណីនោះឋិតនៅក្នុងលំដាប់ខ្លាំងក្លា រហូតដល់ថ្នាក់ដែលមិនអាចនិយាយឱ្យចុះសម្រុងគ្នាបាន ព្រះពុទ្ធសាសនាក៏ឱ្យសេរីភាពសម្រាប់ជ្រើសរើសជីវិតក្នុងការរស់នៅដែរ មិនមែនចេះតែឱ្យអត់ធន់ដូចគោដូចក្របីនោះឯណា ព្រោះថាមនុស្សម្នាក់ៗ ត្រូវមានបញ្ញាគូគ្នាជាមួយនឹងសេចក្ដីអត់ធន់ ហើយត្រូវចាំកុំភ្លេចថាសត្រូវពិតប្រាកដ គឺកិលេសក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនឯង ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤៧ អព្យាកតវគ្គ ភរិយាសូត្រ ក្នុងនោះ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់សម្ដែងអំពីភរិយា ៧ ពួក គឺ ៣ ពួកមិនល្អ ចំណែក ៤ ពួកទៀតជាភរិយាល្អ ។ ភរិយាល្អ ៤ ពួកគឺ ១-ភរិយាល្អដូចមាតា , ២-ភរិយាល្អដូចបង ឬប្អូនស្រី , ៣-ភរិយាល្អដូចកល្យាណមិត្ត និង ៤-ភរិយាល្អដូចទាសី ។ យើងស្ដាប់ឮពាក្យថា «ដូចទាសី » ហាក់ដូចជាអន់ថយទន់ទាបណាស់ តាមពិត ផ្ទុយទៅវិញទេ ភរិយានៅតែជាភរិយា ហើយគឺជាភរិយាល្អណាស់ទៀតផង ព្រោះជាភរិយាដែលមានចិត្តមិនប្រទូស្តតបវិញ ចេះ

អត់ធន់ មិនខឹងក្រោធ ឱ្យអភ័យដល់ស្វាមី ក្នុងករណីដែលស្វាមីជេរ វាយ គំរាមដោយដំបង ។ ស្ត្រីដែលមានទេវធម៌ក្នុងខ្លួនដូច្នេះ ក្រោយពីស្លាប់នឹងបដិសន្ធិក្នុងទេវលោក ។ តាមពិត បុរសជាស្វាមីទើបថោកទាប ក្នុងអំពើសាហាវព្រៃផ្សៃ ជេរ វាយ គំរាមដោយដំបងប៉ងនឹងសម្លាប់ភរិយារបស់ខ្លួន ។ អំពើថោកទាបដូច្នេះ រមែងមិនមានក្នុងស្វាមីដែលជាកល្យាណបុថុជ្ជននិងសោតាបន្នបុគ្គលឡើយ ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤២ , ទំព័រ ១៤១ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សម្ដែងអំពីសង្វាស គឺការនៅរួមគ្នាជាមួយនិងស្វាមីភរិយា មាន ៤ យ៉ាង :

១-ខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ។

២-ខ្មោចប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។

៣-ទេវតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងខ្មោចស្រី ។

៤-ទេវតាប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។

ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរខាងដើម ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទសូមលើកយក ការនៅរួមគ្នានៃភរិយាស្វាមី

ក្នុងចំណុចទី ២ តាមព្រះពុទ្ធដីកា ដូចខាងក្រោមនេះ ។

ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ចុះខ្មោចប្រុសនៅរួមជាមួយនឹងទេវតាស្រី តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ ស្វាមីក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើបាណាតិបាត ធ្វើនូវអទិន្នាទាន ប្រព្រឹត្តនូវកាមេសុមិច្ឆាចារ ពោលពាក្យមុសា ក្រេបផឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរានិងមេរ័យដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមក មានចិត្តត្រូវមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់រួបរឹត នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកជេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ។ ប៉ុន្តែភរិយារបស់ស្វាមីនោះ ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកការក្រេបផឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរា និងមេរ័យ ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ជាអ្នកមានសីលមានធម៌ល្អ មានចិត្តប្រាសចាកមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់នៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ជាអ្នកមិនជេរប្រទេចពួកសមណព្រាហ្មណ៍។ ម្នាលគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថាខ្មោច

ប្រុសនៅរួមគ្នាជាមួយនឹងទេវតាស្រី ។

ក្នុងការនៅរួមគ្នានេះ ព្រះពុទ្ធសាសនាត្រូវការឱ្យទេវតាប្រុសស្រីនៅរួមគ្នា ជាការសុខសាន្តទាំងក្នុងបច្ចុប្បន្នទាំងក្នុងបរលោក ។ ឯការរស់នៅជាមួយខ្មោចវិញ ត្រូវជួបទុក្ខលំបាកយ៉ាងណានោះ យើងអាចដឹងបានហើយ ។ ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានប្រាប់ថា ទេវតាបានជួបខ្មោចហើយ ត្រូវតែរស់នៅជាមួយខ្មោចរហូតទៅនោះឡើយ ផ្ទុយទៅវិញ ព្រះពុទ្ធសាសនា បានប្រាប់នូវហេតុដ៏អាក្រក់ក្រៃលែងក្នុងលោកនេះមានពីរយ៉ាង :

១-ហេតុដ៏អាក្រក់ក្រៃលែងខាងក្រៅគឺសេពគប់ជនពាល [១] ។

២-ហេតុដ៏អាក្រក់ក្រៃលែងខាងក្នុងគឺមិច្ឆាទិដ្ឋិ [២] ។

សរុបសេចក្តីមក តាមគោលព្រះពុទ្ធសាសនាគឺ

១-បើស្វាមីក្បត់ចិត្ត ក្បត់សន្យា ធ្វើខុសគោល-ការណ៍រួមជីវិតមួយនិងមួយ មិនមាននូវសេចក្តីសន្តោស

១-បិដកលេខ ៤០,ទំព័រ ៣៧ (មានបាបមិត្ត)។ ២-និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ។

ចំពោះភរិយារបស់ខ្លួន ទៅមានស្រីដទៃក្តី មានប្រពន្ធថែម ទៀតក្តី រឿងនេះវាស្រេចតែថា ភរិយាទទួលយកបានដែរ ឬទេ ទ្រាំបានដែរទេ បើទ្រាំនៅរួមតទៅទៀតដើម្បីអ្វី អាចមិនឆ្លងនូវរោគ ទាំងរោគផ្លូវកាយ ទាំងរោគផ្លូវចិត្ត (កិលេស) ដែរឬទេ ។ បើអាចទទួលយកបាន ទ្រាំបាន ឱ្យអភ័យបាន ដើម្បីកូននៅជួបជុំម៉ែឪ ចំណែកខ្លួនឯងក៏អាចនៅសាងបុណ្យកុសល ធ្វើទានរក្សាសីល សមាទានឧបោសថ ជាឧបនិស្ស័យល្អតទៅមុខបានផងដែរ ដូច្នេះចូរនៅធ្វើជាភរិយាល្អតទៅទៀតចុះ ។ ប៉ុន្តែបើហេតុការណ៍វាមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ ដល់ថ្នាក់ខ្លួនឯងមិនអាចទទួលយកបាន បើនៅរួមតទៅទៀតត្រូវស្លាប់ដោយការឆ្លងរោគ ឬស្លាប់ដោយការបៀតបៀន ការលបប្រហារពីប្រពន្ធក្រោយរបស់ប្តីជាដើម ពុំនោះសោត កុសលធម៌របស់ខ្លួនមានតែការសាបសូន្យ អកុសលធម៌មានតែការចម្រើនឡើងដូច្នេះព្រះពុទ្ធសាសនាឱ្យសេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសជីវិតរស់នៅ ឱ្យតែការរស់នៅមានសេចក្តីចម្រើន រួចផុត

ពីអន្តរាយគ្រប់យ៉ាង ។ នេះមិនមែនភរិយាខ្វះខាតនូវភាពស្មោះត្រង់នោះទេ ព្រោះល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃភាពស្មោះត្រង់នោះត្រូវស្វាមីទម្លាយចោលទៅហើយ ។ ភរិយាត្រូវប្រព្រឹត្តទៅតាមផ្លូវច្បាប់ បែកចាកពីស្វាមីតាមផ្លូវច្បាប់ដោយសន្តិវិធី។ ក្នុងករណីនេះ ប្រសិនបើភរិយាត្រូវការបុរសដទៃជាស្វាមីទៀត ចាំបាច់ត្រូវតែឱ្យស្វាមីលែងលះខ្លួនជាមុនសិនហ្នឹង-ឯង បើពុំនោះទេ ភរិយាត្រូវទោសកាមេសុមិច្ឆាចារ (ទ្រុស្តសីល) ។

២-បើស្វាមីប្រើអំពើហិង្សា វាយតប់ ជេរប្រមាថស្រវឹងស្រារាល់ថ្ងៃ រំលោភលើរូបរាងកាយ ។ល។ រឿងនេះបើនៅមិនទាន់ខ្លាំងក្លាទេ នៅរកផ្លូវដោះស្រាយបានពួកញាតិក្តី អាជ្ញាធរក្តី អាចជួយនិយាយបាន ព្រះពុទ្ធ-សាសនាឱ្យប្រើគោលធម៌ខន្តី អត់ធន់ និងអប់រំទូន្មានចិត្តដោយបញ្ញា ព្រមដោយការឱ្យអភ័យ ។ ប៉ុន្តែ បើបញ្ហាខ្លាំងក្លារហូតដល់ថ្នាក់មិនអាចដោះស្រាយបាន ព្រះពុទ្ធ-សាសនាក៏ឱ្យសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការរស់នៅដូចគ្នាដែរ មិន

មែនទ្រាំនៅឱ្យប្ដីវាយស្លាប់ ហើយចាំទៅកើតឋានសួគ៌ ដោយចេះអត់ធន់នោះឡើយ ។

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មានគោលធម៌សម្រាប់ធ្វើឱ្យមនុស្សល្អ គឺខន្តីពិតមែនហើយ ប៉ុន្តែជីវិតដែលរស់នៅប្រសើរ គឺរស់នៅប្រកបដោយបញ្ញា ។ ក្នុងបិដកលេខ ៣០,ទំព័រ ២៣២ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា « ពួកអ្នកប្រាជ្ញពោលថា បុគ្គលដែលរស់នៅដោយបញ្ញា ឈ្មោះថារស់នៅប្រសើរ » ។

៤-ជីវភាពស្ត្រីជាមួយនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា

១-ស្ត្រីធ្វើការក្រៅផ្ទះ

២-ស្ត្រីមិនមានស្វាមី

៣-ស្ត្រីពេស្យាចារ

ក្នុងបែបបទតួនាទីរបស់ភរិយា ចំណុចទី ៤ គឺ **ភរិយាគប្បីរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិដែលស្វាមីរកមកបាន** ក៏ដូចជាចំណុចទី ១ ដែលថា **ចាត់ចែងការងារផ្ទះឱ្យបានរៀបរយ** នេះបញ្ជាក់ថា ភរិយាធ្វើការក្នុងផ្ទះ ។ ប៉ុន្តែបើភរិយាមានការងារត្រូវទៅធ្វើក្រៅផ្ទះដែរ ដូចសព្វថ្ងៃនៅស្រុកខ្មែរយើងក៏មានមិនតិចឡើយ ដូច្នេះតើព្រះពុទ្ធសាសនាមានប្រតិកម្មយ៉ាងណា ឬក៏មានការណែនាំយ៉ាងដូចម្ដេច ? ឯចំណែកស្ត្រីក្រមុំក្មេង ក្រមុំចាស់ និងស្ត្រីមេម៉ាយជាមួយនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា តើយ៉ាងណាដែរ ? ជាពិសេសស្ត្រីរកស៊ីផ្លូវភេទ (ពេស្យាចារ) តើព្រះពុទ្ធសាសនាមាន

ទស្សនៈយ៉ាងណា ?

ដំណោះស្រាយ

១-ស្ត្រីធ្វើការក្រៅផ្ទះ

ព្រះពុទ្ធសាសនា កើតឡើងកណ្តាលសង្គមមនុស្ស ដែលមានទស្សនគតិ ជំនឿ ប្រពៃណី ការនិយម និងការបដិបត្តិទៅតាមលទ្ធិសាសនាដើមនោះៗ ។ ក្នុងសាសនាព្រាហ្មណ៍ប្រកាន់យកបុរសជាធំ ជាមនុស្សសំខាន់ ជាអ្នកដឹកនាំគ្រួសារ រមែងតែងតែចេញទៅប្រកបការងារអាជីពស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិមកឧបត្ថម្ភក្រុមគ្រួសារ ចំណែកស្ត្រីរមែងជាអ្នកនៅថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិ និងរបៀបរៀបរយក្នុងផ្ទះព្រមទាំងត្រូវគោរពប្រណិប័តន៍ស្វាមី បីដូចគោរពទេវតាទៀតផង ។

ព្រះពុទ្ធសាសនាក្នុងឋានៈជាស្ថាប័នមួយក្នុងសង្គម បានជ្រែកខ្លួនចូលមកក្នុងសង្គមមនុស្សសម័យនោះ មិនមែនជាស្ថាប័នផ្នែកខាងការគ្រប់គ្រង ដែលនឹងត្រូវមក

មើលថែក្នុងរឿងហូបចុករបស់ប្រជាជននោះឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺជាស្ថាប័នផ្នែកសាសនា ដែលមានមុខងារខាងការអប់រំពន្យល់នូវព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម្បីឱ្យដំណើរជីវិតបានប្រសើរឡើង ។ ដូច្នោះ ព្រះពុទ្ធសាសនាទើបមិនមានតួនាទីអ្វី ដែលនឹងត្រូវទៅកំណត់បែបបទរបស់ប្រជាជនថា ត្រូវប្រកបការងារអាជីពអ្វី ត្រូវធ្វើការងារកន្លែងណា ឬអ្នកណាត្រូវទៅធ្វើក្រៅផ្ទះ អ្នកណាត្រូវនៅក្នុងផ្ទះ យ៉ាងនេះជាដើមឡើយ ប៉ុន្តែព្រះពុទ្ធសាសនា បានអប់រំណែនាំឱ្យយល់នូវគោលធម៌ជាកណ្តាលៗ ដែលអាចនាំយកទៅបដិបត្តិបានគ្រប់ការងារអាជីព គ្រប់ស្ថានទី និងគ្រប់កាលសម័យ ដើម្បីឱ្យការងារនោះបានសម្រេចផលល្អត្រឹមត្រូវ ។

ចំណុចសំខាន់នៃព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុងបញ្ហាខាងលើនោះ គឺយើងត្រូវយល់ឱ្យច្បាស់ថា មិនមែនឋិតនៅត្រង់ មនុស្សធ្វើការកន្លែងណា ក្រៅផ្ទះ ឬក្នុងផ្ទះនោះទេ។ តាមការច្បាស់លាស់គឺនៅត្រង់ចំណុចដែលថា ធ្វើការ

យ៉ាងណាទើបបានជួបប្រសព្វនូវផលសម្រេច មានគោល-ធម៌អ្វីដែលត្រូវប្រកបក្នុងការងារនោះៗ ។ គប្បីជ្រាបថា បែបបទមនុស្សក្នុងសង្គម វាទៅតាមកាលសម័យនីមួយៗ មិនមែនសុទ្ធតែដូចគ្នានោះទេ ។ វានៅត្រង់ដែលថា មានហេតុមានបច្ច័យយ៉ាងណា សង្គមបរិយាកាសយ៉ាងម៉េច វប្បធម៌ អរិយធម៌ ទំនៀមទម្លាប់ ការនិយម ជំនឿ ប្រពៃណី ព្រមដោយស្ថានការណ៍ក្នុងសង្គម សេដ្ឋកិច្ច គ្រួសារ ។ល។ បើព្រះពុទ្ធសាសនា ទៅកំណត់ថា ស្ត្រី ឬ បុរសគួរធ្វើការងារត្រង់នេះ ឬត្រង់នោះ លុះដល់ក្រោយមក ការនិយមរបស់សង្គមត្រូវផ្លាស់ប្តូរ ដូច្នោះព្រះធម៌ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាក៏ត្រូវហួសសម័យទៅផងដែរ ។ ព្រោះហេតុដូច្នេះឯង ទើបសេចក្តីដែលថា ស្ត្រីនឹងធ្វើការក្នុងផ្ទះ ឬក្រៅផ្ទះ មិនមែនជាចំណុចដែលព្រះពុទ្ធសាសនាកំណត់ឱ្យនោះឡើយ ព្រោះវាជារឿងទៅតាមជំនាន់កាល និងទៅតាមការនិយមរបស់សង្គម ។ ចំណុចសំខាន់នៃគោលធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា នៅត្រង់ដែលថា ធ្វើយ៉ាងណាឱ្យបាន

សម្រេចនូវប្រយោជន៍ ទោះជាការងារនោះក្នុងផ្ទះក៏ដោយ ក្រៅផ្ទះក៏ដោយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាលើកតម្កើងសរសើរនូវអ្នកដែលប្រឹងប្រែងព្យាយាម អត់ធន់តស៊ូហើយឆ្លាតឈ្លាសក្នុងហេតុផលនៃកិច្ចការ ។

ដូចដែលពោលមកហើយថា ព្រះពុទ្ធសាសនា កើតឡើងកណ្តាលសង្គមមនុស្ស ដែលក្នុងសង្គមនោះគេឱ្យសេចក្តីសំខាន់ចំពោះបុរស រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ ជាពិសេសប្រទេសឥណ្ឌា ។ នៅប្រទេសឥណ្ឌាសព្វថ្ងៃ យើងឃើញសុទ្ធតែបុរស ស្ទើរតែទាំងអស់ដែលប្រកបមុខរបររកទទួលទាន ។ ចំណែកស្ត្រីមានតួនាទីមើលថែផ្ទះសំបែង រៀបចំទុកដាក់ រក្សាកូនប្រុសស្រី និងមើលថែម៉ែឪខាងប្តីជាដើម ។ ការងារមើលថែមនុស្សក្នុងគ្រួសារ ទុកដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិ ជាការងារដែលមានសេចក្តីសំខាន់មិនអន់ជាងការងារក្រៅផ្ទះឡើយ ។ កាលបើបែបបទរបស់មនុស្សក្នុងសង្គម ត្រូវបានរៀបចំយ៉ាងនេះជាស្រេចហើយនោះ ព្រះពុទ្ធសាសនាមិនមានសិទ្ធិអ្វីដែលត្រូវទៅដូរផ្លាស់

របៀបរបបគេយ៉ាងហ្នឹងឡើយ ។ អ្វីដែលអាចធ្វើបានក្នុងខណៈនោះ គឺបង្រៀនគោលធម៌ ដើម្បីឱ្យយកទៅបដិបត្តិក្នុងតួនាទីនោះៗ ឱ្យបានប្រសើរជាទីបំផុត តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ។

របៀបរបបក្នុងសង្គមបច្ចុប្បន្ន ទៅតាមប្រទេសបានដូរផ្លាស់ទៅតាមស្ថានការណ៍ក្នុងស្រុកនិងក្រៅស្រុក។ បុរសចេញទៅធ្វើការក្រៅផ្ទះតែឯង រមែងមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចិញ្ចឹមក្រុមគ្រួសារ ដូច្នេះរឿងចាំបាច់ខាងសេដ្ឋកិច្ច តម្រូវឱ្យស្ត្រីចេញទៅធ្វើការងារក្រៅផ្ទះផងដែរ ទាំងដែលស្ត្រីឥឡូវនេះ បាននូវឱកាសសិក្សាចេះដឹងច្រើន និងមានការកសាងខ្លួនឱ្យចម្រើនទៅគ្រប់ផ្នែក ដូច្នេះ ហើយទើបធ្វើឱ្យស្ត្រីបានប្រើប្រាស់នូវចំណេះដឹងរបស់ខ្លួនបម្រើសង្គមជាតិ កាន់តែបានទូលំទូលាយទៅច្រើន ។ ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា មិនបានប្រឆាំងអ្វីចំពោះស្ត្រីដែលចេញទៅធ្វើការក្រៅផ្ទះនោះឡើយ ហើយក៏មិនបានឱ្យសេចក្តីសំខាន់អ្វីចំពោះតែបុរសនោះដែរ ។ ព្រះពុទ្ធ-

សាសនាបានសម្តែងគោលធម៌ សម្រាប់ទាំងអស់គ្នា ទាំងគ្រប់ការងារទាំងអស់ ដែលនាំឱ្យសម្រេចនូវប្រយោជន៍ ទោះជាធ្វើកន្លែងណាក៏ដោយ ពេលណាក៏ដោយ គឺគោលធម៌ឥទ្ធិបាទ ៤ :

(១)- ឆន្ទៈ = ពេញចិត្តក្នុងការងារ ។

(២)- វីរិយៈ = ព្យាយាមធ្វើ ។

(៣)- ចិត្តៈ = យកចិត្តទុកដាក់ ។

(៤)- វីមង្សា = ចេះពិចារណាហេតុផល ។

២ -ស្ត្រីមិនមានស្វាមី

ព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យមនុស្សមានការជឿលើសមត្ថ-ភាពរបស់ខ្លួន ។ មនុស្សគ្រប់គ្នា អាចអភិវឌ្ឍខ្លួនឯងឱ្យសម្រេចដល់ទិសដៅដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បាន ដោយមិនចំពោះភេទវណ្ណៈ ជនជាតិ និងសភាពការណ៍នៃជីវិតយ៉ាងណាៗនោះឡើយ ឱ្យតែបានចូលមកសិក្សាក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយសទ្ធា និងបញ្ញា ព្រមដោយការតាំងចិត្តមាំមួន ។ ព្រះ-

ពុទ្ធសាសនា មិនបានរង្កៀសចំពោះបុគ្គលណា ដែលធ្លាប់មានប្រវត្តិមិនល្អពីមុនមកនោះឡើយ មានតែលួងលោមឱ្យកម្លាំងចិត្ត បើកឱកាសឱ្យកែខ្លួន និងកសាងខ្លួន ព្រោះថា ព្រះពុទ្ធសាសនាមានតួនាទីជួយសត្វលោកដែលមានទុក្ខ ។ មនុស្សគ្រប់គ្នាអាចជួយខ្លួនឯងបាន ឱ្យតែបានមកជួបនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា សូម្បីកាលមុនជាបុគ្គលប្រមាទដូចយ៉ាងអង្គុលីមាល លុះដល់ក្រោយមកជាបុគ្គលមិនប្រមាទ ក៏រមែងជាអ្នកភ្លឺស្វាងក្នុងដំណើរជីវិត ស្ងប់ស្ងាត់ត្រជាក់ ដូចជាលោកនេះដែលភ្លឺស្វាងដោយព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី ចេញផុតពីពពក ដូច្នោះដែរ ។

ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល មានស្ត្រីយ៉ាងច្រើនចូលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ក្នុងនោះមានស្ត្រីដែលអត់ស្វាមីមិនតិចនាក់ឡើយ ។ ស្ត្រីខ្លះមិនយកស្វាមី ហើយចូលកាន់ផ្នួស ស្ត្រីខ្លះទៀតក៏មិនយកស្វាមីដែរ តែប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងផ្ទះ និងស្ត្រីមេម៉ាយដោយប្រការផ្សេងៗ បានចូលមកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយអាចទូន្មានខ្លួនឯងបានរហូត

ដល់ថ្នាក់លោកុត្តរ ផុតកង្វល់ពីរឿងលោកិយទៀតផង ។

ក្នុងបិដកលេខ ៧៦ ខេមាថេរិយាបទាន បានប្រាប់អំពីព្រះរាជធីតា ៧ អង្គរបស់ព្រះបាទកិកិ គ្រប់គ្រងនគរពារាណសី សម័យព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធកស្សបៈ ។ ព្រះនាងខេមាបានសម្ដែងថា :

ក្នុងកាលនោះ ខ្ញុំម្ចាស់ជាធីតាច្បងរបស់ព្រះរាជា ខ្ញុំម្ចាស់មាននាមប្រាកដថា **សមណី** បានស្ដាប់ព្រះធម៌របស់ព្រះវិជិតមារហើយ ក៏ពេញចិត្តក្នុងបព្វជ្ជា ។ ដោយព្រះបិតា ទ្រង់មិនអនុញ្ញាតឱ្យដល់ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយបានចូលកាន់ផ្នួស កាលដែលនៅក្នុងផ្ទះគ្រានោះ ពួកយើងខ្ញុំម្ចាស់ជារាជកញ្ញា មិនខ្ជិលច្រអូស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌តាំងពីកុមារី ឋិតនៅក្នុងសុខសម្បត្តិពីរម៉ឺនឆ្នាំ ។

ព្រះរាជធីតាទាំង ៧ អង្គ សុទ្ធតែពេញចិត្តក្នុងការទំនុកបម្រុងព្រះពុទ្ធសាសនា ព្រះរាជធីតាទាំង ៧ នោះគឺ នាងសមណី ១ , នាងសមណគុត្តា ១ , នាងភិក្ខុនី ១ , នាងភិក្ខុទាសិកា ១ , នាងធម្មា ១ , នាងសុធម្មា ១ និង

នាងសង្ឃទាសិកាជាគម្រប់ ៧ ។ ព្រះរាជធីតាទាំង ៧អង្គ នោះ បានមកជាខ្ញុំម្ចាស់ខេមា ជាព្រះនាងឧប្បលវណ្ណា-ថេរី ជាព្រះនាងបដាចារាថេរី ជាព្រះនាងកុណ្ឌលកេសី-ថេរី ជាព្រះនាងកិសាគោតមីថេរី ជាព្រះនាងធម្មទិន្នាថេរី និងព្រះនាងវិសាខាឧបាសិកាជាគម្រប់ ៧ តាមលំដាប់ ។

នៅក្រុងកោសម្ពី នាងខុជ្ជុត្តរាឧបាសិកា មិនមានស្វាមី ជាស្រីគម ។ កាលដើមនាងជាស្រីបម្រើគេ ហើយលួចទ្រព្យគេជារឿយៗ ទៀតផង ។ ក្រោយមកបានស្តាប់ព្រះធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្តែង ក៏បានសម្រេចនូវគុណធម៌ជាន់ខ្ពស់ មានការចេះដឹងច្រើន ។ ឧបាសិកាខុជ្ជុត្តរា បានសម្តែងព្រះធម៌ឱ្យដល់មនុស្សក្នុងព្រះរាជវាំងស្តាប់ ញ៉ាំងអ្នកស្តាប់រាប់រយនាក់ឱ្យបានសម្រេចមគ្គផល ។ នាងបានរួចផុតពីភាពនៃខ្លួនជាស្រីបម្រើ ហើយឋិតនៅក្នុងឋានៈជាអ្នកសម្តែងធម៌ក្នុងព្រះ-រាជវាំង គឺនាងចេញទៅស្តាប់ព្រះធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្តែងក្នុងក្រុងកោសម្ពី ហើយនាំយកមក

សម្តែងក្នុងព្រះរាជវាំង មាន ១១២ សូត្រក្នុងបិដកលេខ ៥៣ ដែលសុទ្ធតែមានសេចក្តីផ្តើមទាំងអស់ថា «ខ្ញុំបានស្តាប់មកថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហើយ ព្រះ-អរហន្តសម្តែងហើយ » ។ សូម្បីព្រះអានន្ទនាំយកមកកាន់សង្គាយនា ក៏មិនដូរសេចក្តីផ្តើមមកជា « **ឯវម្មេ សុតំ** ... » ដូចព្រះសូត្រផ្សេងៗ មានព្រះធម្មចក្កប្បវត្តន-សូត្រជាដើមឡើយ រមែងរក្សាសេចក្តីផ្តើមនោះទុក ដែលមានបាលីថា «**វុត្តំ ហេតំ ភគវតា វុត្តមរហតាតិ មេ សុតំ**» គ្រប់ទាំង ១១២ សូត្រ គឺឯកនិបាត ២៧ សូត្រ ទុកនិបាត ២២ សូត្រ តិកនិបាត ៥០ សូត្រ និង ចតុក្កនិបាត ១៣ សូត្រ ។ នាងខុជ្ជុត្តរាឧបាសិកា មានឧបការៈដ៏ក្រៃលែងក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានត្រាស់សម្តែងតែងតាំងជាស្ត្រីគំរូទៀតផង [១] ។ មានស្ត្រីឯទៀតច្រើនណាស់ ដែលមិនមានស្វាមី ហើយជាស្ត្រីដែលអាចពឹងខ្លួនឯងបានយ៉ាងសុខសាន្ត រស់នៅក្នុងពន្ លី

១_បិដកលេខ ៤០ , ទំព័រ ១៩៩ ។

ព្រះធម៌ ។

ចំពោះស្ត្រីមេម៉ាយសន្ធឹកសន្ធាប់ កាលដែលបានចូលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏អាចអប់រំខ្លួនឯងបានរហូតដល់ថ្នាក់ខ្ពង់ខ្ពស់ ដូចជា ព្រះនាងមហាបជាបតិគោតមី ព្រះនាងបដាចារាថេរី ព្រះនាងយសោធរា រាហុលមាតា និងព្រះនាងសិគាលមាតាថេរីជាដើម ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤៧ , ទំព័រ ១១៦ មាតាសូត្រ បានសម្តែងពីនន្ទមាតាឧបាសិកា ជាព្រះអរិយបុគ្គលថ្នាក់អនាគាមី បានសូត្រធម៌នៅពេលជិតភ្លឺ ប្រមាណ ២៥០ គាថា ក្នុងបារាយនវគ្គ [១] ដោយសំឡេងដ៏ពីរោះ ។

ក្នុងកាលនោះ ទេវរាជ ព្រះនាមវេស្សវណ្ណ បានអនុមោទនាចំពោះការស្វាធ្យាយព្រះធម៌ របស់នន្ទមាតាឧបាសិកា [២] ។ ព្រះអដ្ឋកថា បានបញ្ជាក់សេចក្តីនៃការអនុមោទនារបស់ទេវរាជថា : សាធុ ! សាធុ ! បងស្រី

១-បារាយនវគ្គក្នុងបិដកលេខ ៥៤ , ទំព័រ ៣២៥ ដល់ទំព័រ ៣៧៦ ។

២-មិនមែនសូធ្យស្វាធ្យាយហើយ ទេវតាចេះតែអនុមោទនាទៅនោះទេ ទាល់តែ អ្នកសូធ្យធម៌នោះឯងសម្បូណ៌ដោយគុណធម៌ក្នុងខ្លួនទៀតផង ។

ព្រះធម៌ទេសនាដែលបងស្រីបានទទួលមកល្អណាស់ ទាំងដែលបានស្វាធ្យាយដោយល្អទៀតផង ខ្ញុំមិនបានឃើញថាមានការប្លែកគ្នាអ្វី អំពីថ្ងៃដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់គង់ប្រថាប់នៅបាសាណកចេតិយ ត្រាស់សម្តែងដល់បារាយនិកព្រាហ្មណ៍ទាំង ១៦ នាក់នោះឡើយ ។ បងស្រីសូធ្យថ្ងៃនេះ ដូចជាព្រះតម្រាស់របស់ព្រះសាស្តាដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ហើយនោះឯង ។

ស្តេចវេស្សវណ្ណជាព្រះសោតាបន្ន មានព្រះជន្ម ៩ លានឆ្នាំមនុស្ស ប៉ុន្តែហៅនន្ទមាតាឧបាសិកាថា បងស្រី ព្រោះនន្ទមាតាឧបាសិកា បងដោយគុណធម៌នោះឯង ។

នន្ទមាតាឧបាសិកា ជាស្ត្រីមេម៉ាយ កូនឈ្មោះនន្ទក៏ត្រូវគេសម្លាប់ ។ ដោយសារបានជួបនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា វេឡុកណ្តកិយានន្ទមាតាក៏បានជាស្ត្រីគំរូ ដែលព្រះបរមសាស្តាទ្រង់តែងតាំង ជាមួយគ្នានឹងឧបាសិកាខុជ្ជុត្តរា ។ ដែលបានជាស្ត្រីគំរូ ក៏ព្រោះជាអរិយសាវិកាទ្រទ្រង់នូវព្រះពុទ្ធវចនៈ ជាពហុស្សូត ជួយគ្នាដើម្បីបន្តអាយុ

ព្រះពុទ្ធសាសនាហ្នឹងឯង ។

៣-ស្ត្រីពេស្យាចារ

ព្រះពុទ្ធសាសនា បានពន្យល់ប្រាប់ឱ្យមនុស្សជឿលើសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន ។ ដរាបណានៅមានខ្យល់ដង្ហើមដរាបនោះ នៅតែមានឱកាសកសាងខ្លួន ។ ប្រភពនៃបញ្ហាក្នុងជីវិត វាឋិតនៅក្នុងចិត្តនៃមនុស្សម្នាក់ៗខ្លួនឯង ព្រោះចិត្តត្រូវហ៊ុមព័ទ្ធទៅដោយអវិជ្ជា ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា បើកឱកាសឱ្យមនុស្សចូលមកសិក្សាបដិបត្តិ ដោយមិនរង្កៀសថា ប្រវត្តិដើមនោះសៅហ្មងយ៉ាងណាឡើយ ។ នាងអម្ពបាលី ស្រីសោភិនីប្រចាំនគរវេសាលី បានភ្ញាក់ខ្លួនទាន់ពេល វេរចម្ការស្វាយរបស់ខ្លួនឱ្យទៅជាសង្ឃារាម ចំណែកខ្លួនឯងក៏បានចូលកាន់ផ្នួស ហើយសម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ផុតចាកពីកិលេស ដែលជាគ្រឿងសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ។ នាងសិរិមា ជាសោភិនីប្រចាំក្រុងរាជគ្រឹះ ព្រមដោយបរិវាររាប់រយនាក់ បានជួប

នឹងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ស្តាប់ព្រះធម៌សម្រេចជាឧបាសិកាដល់នូវព្រះរតនត្រ័យជាទីពឹងទីរលឹក ព្រមដោយធម្មចក្ខុមានភ្នែកឃើញអរិយសច្ចធម៌ ។

ក្នុងលោកសន្និវាស ងងឹតដោយអវិជ្ជា សត្វលោកគ្រប់គ្នា ខ្វាយខ្វល់ព្រោះតែកិលេសរបស់ខ្លួនឯង មិនមាននរណាជួយបានក្រៅអំពីព្រះតថាគតឡើយ ដូច្នេះចូរគ្រប់គ្នាមកទទួលយកពន្លឺព្រះធម៌ ដើម្បីបំភ្លឺផ្លូវក្នុងដំណើរជីវិតរបស់ខ្លួន ។

៥-សោភិនី

សោភិនី ប្រែថា ស្រីល្អ ប៉ុន្តែគេយកពាក្យ «សោ-ភិនី» នេះ មកជាឈ្មោះស្រីរកស៊ីផ្លូវភេទ ។

ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល សោភិនីជាអាជីពមួយមុខនៃស្ត្រីសម័យនោះ មនុស្សទូទៅគេយល់ថាជាអាជីពសុចរិត។ បុរសទាំងឡាយ ពេញចិត្តនឹងការស្វែងរកសេចក្តីសុខសប្បាយពីកាមរស ត្រង់ឆ្ពោះនាងដែលជាសោភិនីជានិច្ច។ បុរសទាំងនោះ មានតាំងពីអ្នកតូច អ្នកធំ រហូតដល់ព្រះ-រាជា តែងតែស្វែងរកសោភិនីមកកម្សាន្តសព្វៗកាល ។

សោភិនីមានច្រើនលំដាប់ ច្រើនថ្នាក់ សោភិនីថ្នាក់លេខ ១ ត្រូវបានព្រះរាជាតែងតាំង ឱ្យជានគរសោភិនី ។ តំណែងនេះបានមកដោយការជ្រើសរើស ប្រកួតប្រជែងរូបសម្បត្តិ ទាំងចំណេះដឹង ទាំងសមត្ថភាពក្នុងផ្នែកសិល្បៈផ្សេងៗ ព្រមដោយសំឡេងពីរោះ ។ សោភិនីនេះ មាន

កិត្តិយសខ្ពង់ខ្ពស់ប្រចាំនគរ អ្នកដែលមកកម្សាន្តនឹងរូប សំឡេង ក្លិន រស សម្ផស្សរបស់នាង ត្រូវចំណាយ ១ ពាន់កហាបណៈ សម្រាប់ ១ ថ្ងៃ (១ ពាន់កហាបណៈ = មាសសុទ្ធ ៦០ តម្លឹង) ។ តម្លៃកហាបណៈក្នុងកាលនោះ គឺ ២ កហាបណៈ អាចធ្វើបណីតភោជនប្រគេនដល់ភិក្ខុឆាន់បាន ៣ ទៅ ៤ អង្គ [១] ។

ដែនកាសីដែលមានទីក្រុងឈ្មោះពារាណសី យកសួយបាន ១ ថ្ងៃ ១ ពាន់កហាបណៈ ស្មើនឹងតម្លៃដែលគេកម្សាន្តសប្បាយជាមួយនាងអឌ្ឍកាសី ១ ថ្ងៃ ។ បុរសខ្លះមានត្រឹមតែ ៥០០ កហាបណៈ រួមអភិរម្យជាមួយនាងបានតែពេលថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុដូច្នោះ ទើបនាងជាប់ឈ្មោះមកថា នាងអឌ្ឍកាសី[២] ។ក្រោយមកនាងពិចារណាឃើញរូបកាយមិនទៀង ទើបឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ភិក្ខុនីសង្ឃ ហើយបំណងទៅឧបសម្បទាអំពីភិក្ខុសង្ឃ ក្នុងនគរសាវត្ថីដែលព្រះដ៏មានព្រះភាគគង់ប្រថាប់នៅទីនោះ។

១-អដ្ឋកថាធម្មបទ រឿងនាងសិរិមាក្នុងជរាវគ្គ ។

២-អឌ្ឍកាសីថេរីគាថា បិដកលេខ ៥៧ និង អដ្ឋកថា ។

ក្នុងកាលនោះ ពួកអ្នកលេងចាំស្ទាក់ចាប់នាងតាមផ្លូវ នាងដឹងដំណឹងដូច្នេះហើយ ទើបអាក់ខាន ។ រឿងនេះជ្រាបដល់ព្រះដ៏មានព្រះភាគ ព្រះអង្គទ្រង់អនុញ្ញាតឧបសម្បទាដោយទូត ចំពោះសាមីខ្លួនមិនចាំបាច់ទៅឡើយ ។ ក្រោយមកព្រះនាងអឌ្ឍកាសីថេរី ក៏បានសម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ។

សោភិនីមានតំណែងក្នុងរាជការ បានទទួលប្រាក់ខែប្រាក់ថ្ងៃអំពីរាជការ និងបានទទួលប្រាក់បន្ថែមពីបុរសនោះៗ ម្ល៉ោះហើយ សោភិនីសម័យនោះទើបសម្បូណ៌ទៅដោយមាសប្រាក់សម្បត្តិទ្រព្យ មានមុខមាត់ ផ្ទះសំបែងធំដុំ មានបរិវាររាប់រយនាក់ ព្រមទាំងអ្នកបម្រើឆ្វេងស្តាំទៀតផង ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា មានការឱ្យស័ក្តិ ឱ្យសិទ្ធិ ឱ្យកិត្តិយស លើកតម្កើងឱ្យខ្ពស់ ចំពោះអ្នកដែលតាំងចិត្តប្រព្រឹត្តល្អ ព្រោះព្រះពុទ្ធសាសនាមានខ្លឹមសារសំខាន់នៅត្រង់ការប្រព្រឹត្តធម៌ ។

មានពេលមួយ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់យាង

ចេញពីក្រុងសាវត្ថី កាលនោះ មិនមានអ្នកដទៃណា ហ៊ានអារាធនាព្រះអង្គ ឱ្យនៅគង់នាក្រុងសាវត្ថី បន្តទៅទៀតឡើយ បានត្រឹមតែស្រងូតស្រងាត់ក្នុងចិត្ត ដោយនឹកអាល័យព្រះអង្គប៉ុណ្ណោះ ។ សេដ្ឋី ព្រះរាជា សុទ្ធតែមិនហ៊ានអារាធនា ប៉ុន្តែនាងទាសីម្នាក់ តាមទៅអារាធនាព្រះអង្គ ដោយសន្យាថាខ្លួននឹងដល់នូវព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ព្រះសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹក ហើយរក្សាសីលរហូតតទៅ ។ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់ទទួល សាធុ ! សាធុ ! ហើយទ្រង់យាងត្រឡប់មកជេតពនមហាវិហារវិញ [១] ។ ជាការអស្ចារ្យដ៏ក្រៃលែង ដែលព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាននូវកិត្តិយសដល់ស្ត្រីម្នាក់ជាទាសីគេ ព្រោះព្រះអង្គទ្រង់គោរពក្នុងធម៌មានធម៌ជាទីគោរព ។ មហាជនក្នុងក្រុងភ្ញាក់ផ្អើលនិងត្រេកអរយ៉ាងខ្លាំង បានបូជាចំពោះនាងបុណ្ណាទាសីដោយកហាបណៈដ៏ច្រើន ។ ព្រះសាស្តាទ្រង់សម្តែងព្រះធម៌ក្នុងសមាគមនោះ ញ៉ាំងពពួកជនឱ្យផឹកទឹកអម្រឹតរាប់ម៉ឺននាក់ ហើយព្រះអង្គទ្រង់បានបញ្ជូនព្រះអគ្គសាវ័កទាំងពីរ ឱ្យ

១-អដ្ឋកថា មាតាសូត្រ ។

និមន្ត ទៅកាន់ទិសដៅ ដែលព្រះអង្គពុំបានយាងទៅនោះឯង ។

លោកសេដ្ឋីអនាថបិណ្ឌិក បានលើកនាងបុណ្ណាទាសី ឱ្យឋិតនៅក្នុងឋានៈជាធីតា នាងបុណ្ណាបានឱកាសក៏សូមបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា កាលបួសហើយក៏ផ្ដើមចម្រើនវិបស្សនា ហើយព្រះអង្គទ្រង់ប្រទានឱវាទដោយគាថានេះថា :

បុណ្ណេ បូរេសិ សទ្ធម្មំ ចន្ទោ បណ្ណរសោ យថា
បរិបុណ្ណាយ បញ្ញាយ ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សសិ ឱ

ម្នាលនាងបុណ្ណា នាងចូរបំពេញនូវព្រះសទ្ធម្មឱ្យពេញ ដូចព្រះចន្ទក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត នាងនឹងធ្វើទីបំផុតនៃទុក្ខដោយបញ្ញាដែលបរិបូណ៌ (ឱ្យសម្រេច) បាន ។

ពេលចប់ព្រះគាថា ព្រះនាងបុណ្ណាថេរី បានសម្រេចនូវព្រះអរហត្ត ជាព្រះសាវិកាដ៏មានឈ្មោះល្បី[១] ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា ស្ត្រីក៏អាចសម្រេចមគ្គផលបានដូចជាបុរសដែរ ដោយមិនមានអ្វីផ្សេងគ្នា

១_អដ្ឋកថា រថវិនីតសូត្រ ។

ឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនាប្រដៅអប់រំឱ្យសម្លឹងមើលស្ត្រីដូចជាកូនស្រី បងស្រី ប្អូនស្រី ឬដូចជាម្ដាយតាមសមរម្យដល់វ័យ[១] ។ មនុស្សទាំងឡាយរហូតដល់ម៉ែឪ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តលក់មនុស្ស លក់កូន លក់ចៅ ឱ្យទៅប្រព្រឹត្តផ្លូវភេទព្រោះហេតុតែរឿងអ្វីមួយឡើយ ។ ការជួញដូរមនុស្សព្រះពុទ្ធសាសនាចាត់ជាមិច្ឆាជីវៈ គឺការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ។

ចំពោះជីវិតសោភិនី ព្រះពុទ្ធសាសនាពុំបានបន្ទុះបង្អាប់ មើលងាយមើលថោក ឬក៏លើកតម្កើងឡើយ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា មិនមានអគតិអ្វីចំពោះស្ត្រីភេទទេ គឺដោយច្រើន ព្រះពុទ្ធសាសនាតែងតែចង្អុលបង្ហាញប្រាប់នូវទោសរបស់កិលេសតណ្ហា ច្រើនជាងការតិះដៀលទៅលើបុគ្គល ។

បុរសដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ដើរលេងស្រីកម្សាន្តសប្បាយជាមួយស្រីពេស្យាបានដែរឬទេ ?

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនានេះ បានចាត់ទុកគ្រហស្ថ

១_អដ្ឋកថា មហាបរិនិព្វានសូត្រ ត្រង់ចំណុចដែលព្រះអានន្ទទូលសួរព្រះសាស្តា អំពីការបដិបត្តិចំពោះស្ត្រី ។

ដែលដល់ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹក ថាជា ឧបាសកឧបាសិកា។ ដើម្បីឱ្យបានទៅជាឧបាសកឧបាសិកាល្អ ត្រូវកាន់សីល ៥ ជានិច្ចកាល សមាទានឧបោសថ រក្សាកុសលកម្មបថ វៀរចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុស ឧស្សាហ៍ខ្មីឃ្មាតសិក្សាឱវាទនៃព្រះជិនស្រី ។ល។ ចំពោះសិក្ខាបទទី ៣ នៃសីល ៥ គឺវៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ បានដល់ការមិនប្រព្រឹត្តផ្លូវភេទ (មេថុនធម្ម) ចំពោះស្ត្រីដែលជាទីហួងហែងនៃអ្នកដទៃ ។

បុរសដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា កាលណាបើយល់ដល់សិក្ខាបទទី ៣ នៃសីល ៥ ដូច្នេះហើយ ក៏កើតការខ្មាសបាបព្រមដោយមាននូវកាមសំវរៈ ចេះសង្រួមក្នុងកាម មិនទៅទំនាក់ទំនងផ្លូវភេទជាមួយនឹងស្រីពេស្យាឡើយ ។ តាមពិតស្ត្រីទាំងនោះ ក៏ដូចជាកូនចៅ ឬបងស្រីប្អូនស្រី (គួរគិតថា មាតារបស់យើងក៏ជាស្រី) ម្យ៉ាងទៀត ស្ត្រីទាំងនោះ ភាគច្រើនគឺនៅជាទីហួងហែងរបស់ម៉ែឪបងប្អូនរបស់គេទាំងស្រុង ។

កាលបើបានពិចារណាដោយសព្វគ្រប់ហើយ បុរសមិនគប្បីជាអ្នកលេងស្រីឡើយ ហើយក៏មិនត្រូវជ្រោមជ្រែងឱ្យកម្លាំងដល់កិលេសកាមដែលជាសត្រូវខាងក្នុងខ្លួននោះដែរ ។ ដើរលេងស្រីគឺជាការប្រព្រឹត្តនូវអបាយមុខដែលជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស វាធ្វើឱ្យខូចសុខភាពទាំងសុខភាពកាយ ទាំងសុខភាពចិត្ត ខូចពេលវេលា ឬអាចខូចទាំងជីវិតទៀតផង ។ ត្រូវចាំទុកថា : កាមទាំងឡាយមានសេចក្តីសុខតិច មានទុក្ខច្រើន មានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ច្រើន ទោសក្នុងកាមទាំងឡាយមានច្រើនក្រៃលែង ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ចាត់ទុកអ្នកដែលបោកបញ្ឆោតស្ត្រីយកទៅលក់ ថាយ៉ាងណាដែរ ?

បុគ្គលណា ដែលប្រើកលល្បិចបោកបញ្ឆោតស្ត្រីយកទៅលក់ក្នុងរឿងផ្សេងៗ ដោយច្រើនគឺលក់ឱ្យចូលទៅក្នុងបនស្រីពេស្យាចារ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ចិញ្ចឹមជីវិតខុស ។ ការចិញ្ចឹមជីវិតបែបនេះ មានតែអន្ធបុថុជ្ជន[១] តែ

១.ល្ងង់ខ្លៅ ងងឹតងងល់ដូចខ្វាក់ភ្នែក ។

ប៉ុណ្ណោះ ចំណែកកល្យាណបុថុជ្ជនមិនប្រព្រឹត្តសោះឡើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ព្រះអរិយបុគ្គល ។

មុខជំនួញដែលបៀតបៀនដល់អ្នកដទៃ ក៏ជាការបៀតបៀនដល់ខ្លួនឯងផងដែរ ព្រះពុទ្ធសាសនា បានណែនាំឱ្យវៀរចាក ហើយត្រូវអប់រំចិត្តឱ្យជីវិតធ្វើដំណើរតាមផ្លូវបរិសុទ្ធ ទើបបានរួចផុតពីសេចក្ដីទុក្ខ ។

៦-ប្រយោជន៍នៃការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ស្ត្រី

មនុស្សជាសត្វដ៏ប្រសើរ ព្រោះមនុស្សបដិសន្ធិដោយកុសលវិបាក (ផលបុណ្យ) ដែលជាដើមទុន សម្រាប់ឱ្យមនុស្សអាចសិក្សាយល់ដឹងអំពីជីវិតរបស់ខ្លួនឯង និងអាចបំពេញសេចក្ដីល្អផ្សេងៗ ព្រមទាំងអាចអប់រំចិត្តទូន្មានខ្លួនឯងបាន ។ ការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា យកការចម្រើនបញ្ញាជាសំខាន់ ។ បញ្ញាដឹងពីសេចក្ដីពិតនៃជីវិត ដឹងពីសច្ចធម៌ជុំវិញជីវិត ដឹងហើយក៏លែងប្រកាន់ ចិត្តក៏មានសេចក្ដីស្ងប់នៅត្រង់ការមិនប្រកាន់នេះឯង ។

ការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា មិនចំពោះតែបុរសនោះឡើយ ស្ត្រីមានសិទ្ធិស្មើគ្នានឹងបុរសក្នុងការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា ។ រីឯប្រយោជន៍ដែលស្ត្រីបានសិក្សាចេះដឹងក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា មានដូចតទៅ :

១-ប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនឯង ក្នុងឋានៈជាមនុស្ស ដែលផ្សេងពីសត្វតិរច្ឆាន គឺនៅត្រង់សិក្សា ។ មនុស្សអាច សិក្សាបាន ហ្វឹកហាត់បាន រៀនដឹងបាន រហូតដល់ក្លាយជា មនុស្សប្រសើរទៅបាន ។ ការសិក្សារបស់មនុស្ស គឺសំដៅ ទៅរកការរីកចម្រើនគ្រប់បែប ដើម្បីសេចក្ដីសុខក្នុងជីវិត សិក្សារហូតទៅទល់គ្នានឹងសម្រេចបាននូវឥស្សរភាពពេញ ទី រួចពីទាសៈរបស់កិលេស ។ ស្ត្រីក៏ជាមនុស្ស បើស្ត្រី ទាំងឡាយបានសិក្សាយល់ដឹងពីព្រះពុទ្ធសាសនា ប្រាកដ ជាធ្វើឱ្យស្ត្រីទាំងឡាយនោះ ជឿមាំលើសមត្ថភាពរបស់ ខ្លួនឯងថា អាចអប់រំឱ្យចម្រើនដល់ទីបំផុតបាន ដោយមិន មានចំណុចខ្វះខាតអ្វីនោះឡើយ ព្រោះថា សតិក្ដី បញ្ញាក្ដី សេចក្ដីព្យាយាមក្ដី ពុំមែនស្រី ពុំមែនប្រុសទេ ។

២-ប្រយោជន៍សម្រាប់គ្រួសារ ស្ថាប័នគ្រួសារដែល មានការមាំមួនទៅបាន ចាំបាច់ត្រូវអាស្រ័យស្ត្រីយ៉ាងពិត ប្រាកដ ។ ស្ត្រីដែលជាម៉ែរបស់កូន ចាំបាច់ត្រូវចិញ្ចឹមនិង អប់រំកូនរបស់ខ្លួន ឱ្យកូនបានរស់ និងចម្រើនធំធាត់យ៉ាង

មានគុណភាព ។ ស្ត្រីដែលជាមាតា មានការរាប់អានកូន ដ៏យ៉ាងស្មោះ និងប្រណីតក្រៃលែងបំផុត ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ដោយព្រហ្មវិហារ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា អប់រំមនុស្ស ក្នុង គោលធម៌បីយ៉ាង គឺ ១-កុំធ្វើបាបទាំងពួង , ២-ដល់ព្រម ដោយការបំពេញកុសល និង ៣-សម្អាតចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យ បានស្អាត (លាងជម្រះលោភៈ ទោសៈ មោហៈ កំណាញ់ ច្រណែន ...) ដូច្នោះ កាលបើស្ត្រីបានសិក្សាព្រះពុទ្ធ-សាសនា ស្ត្រីរមែងប្រព្រឹត្តនូវគុណធម៌ បានយ៉ាងសមរម្យ តាមពេលវេលា និងស្ថានទី ។ មាតាដែលអប់រំកូនឱ្យដើរ ក្នុងផ្លូវល្អ គឺជាកល្យាណមិត្តរបស់កូន ។ មាតាមិនត្រឹមតែ ជាអ្នកឱ្យជីវិតកូនប៉ុណ្ណោះទេ មាតារមែងឱ្យគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីកូនរបស់ខ្លួនបានជួបប្រសព្វនូវសេចក្ដីសុខ ។ មាតា ដែលប្រព្រឹត្តតាមព្រះពុទ្ធសាសនា រមែងបានជាអង្គគំរូ យ៉ាងល្អប្រពៃ ដែលធ្វើឱ្យកូនប្រុសស្រីនឹករលឹកឃើញដល់ សេចក្ដីល្អរបស់ម៉ែ ទឹកចិត្តម៉ែ ការឱ្យរបស់ម៉ែគ្រប់យ៉ាង ទាំងអាមិសទាន ទាំងអភយទាន និងទាំងធម្មទាន ។

កាលណាបើកូននឹករលឹកឃើញសេចក្ដីល្អរបស់ម៉ែ (រួមទាំងសេចក្ដីល្អរបស់បិតាផងដែរ) កាលនោះឯង ឈ្មោះថា កូនដឹងគុណ ហើយកូននឹងឈរខាងសេចក្ដីល្អ ប្រកាន់យកអំពើល្អជាគុណតម្លៃនៃជីវិត ។

ក្នុងចំណុចទី ២ នេះ សូម្បីមានដល់បុរសជាបិតាផងដែរក៏ដោយ ប៉ុន្តែភាគច្រើនកូនប្រុសស្រីរមែងនៅជាមួយមាតាច្រើនជាង ដូច្នេះហើយ អ្វីៗដែលមាតាបានប្រព្រឹត្តទាំងកាយទាំងវាចាព្រមដោយចិត្ត រមែងចម្លងឧបនិស្ស័យឱ្យទៅកូន ។

៣-ប្រយោជន៍ដល់សង្គមជាតិ និងសង្គមសាសនា ក្នុងឋានៈស្ត្រីជាសមាជិក ក្នុងសង្គម ត្រូវតែមានសេចក្ដីសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍសង្គម ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា បានឱ្យមនុស្សគ្រប់គ្នាក្នុងសង្គម ចូលរួមក្នុងការអភិវឌ្ឍដល់សង្គមរបស់ខ្លួន ដូចជាក្នុងការរក្សាព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យគង់វង្សបន្តអាយុព្រះពុទ្ធសាសនា ជាដើម ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា[១]

១-អង្គុត្តរនិកាយបញ្ចកនិបាត កិម្ពិលសូត្រ ។

ភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ដែលគោរពក្នុងព្រះរតនត្រ័យ គោរពក្នុងការសិក្សារៀនសូត្រ រហូតដល់បដិបត្តិដោយសេចក្ដីគោរព ព្រមទាំងគោរពកោតក្រែងដល់គ្នានឹងគ្នា នេះជាហេតុជាបច្ច័យឱ្យព្រះពុទ្ធសាសនាមានការរីកចម្រើន ផ្សព្វផ្សាយទូលំទូលាយ ។ ប្រសិនបើទាំងប្រុសទាំងស្រី ទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិត ពេញចិត្តក្នុងការសិក្សាស្វែងរកការចេះដឹង ទាំងអប់រំចម្រើនសេចក្ដីស្ងប់ចិត្តផងព្រះពុទ្ធសាសនានិងសង្គមជាតិ រមែងមានសេចក្ដីចម្រើន។ ការសិក្សានូវព្រះពុទ្ធសាសនា រមែងធ្វើឱ្យស្ត្រីមានការជឿមាំក្នុងសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនឯងខ្លាំងឡើង ហើយយល់ថា ព្រះពុទ្ធសាសនាសម្លឹងមើលស្ត្រីយ៉ាងស្មើភាពជាមួយនឹងបុរស ព្រោះព្រះពុទ្ធទ្រង់បានប្រកាសសមាសភាពនៃពុទ្ធបរិស័ទ មានទាំងស្ត្រី មានទាំងបុរសក្នុងការរក្សាទ្រទ្រង់ព្រះពុទ្ធសាសនា[១] ។ ស្ត្រីដែលបានរៀនដឹងនូវព្រះពុទ្ធសាសនាដូច្នេះហើយ រមែងជាកម្លាំងសំខាន់ក្នុង

១-មានក្នុងមហាបរិនិព្វានសូត្រ

ការសាងលោកឱ្យសុខស្ងប់បាន ដូចពាក្យថា «មាតា » ប្រែថា ស្ត្រីអ្នករាប់អាននូវកូន ក្នុងអត្ថន័យថា ទ្រទ្រង់សត្វលោកឱ្យបានសុខ ដោយការបរិច្ចាគយ៉ាងពិតប្រាកដ។

ក្នុងបិដកលេខ ៤៦ , ទំព័រ ៣៥ នកុលសូត្រ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ជាមួយនឹងនកុលបិតាដូច្នេះថា ម្នាលគហបតី អ្នកពេញជាមានលាភហើយ ម្នាលគហបតី អត្តភាពជាមនុស្សអ្នកពេញជាបានដោយល្អហើយ ត្រង់ដែលអ្នកបាននកុលមាតាគហបតានី មកជាអ្នកអនុគ្រោះប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ ជាអ្នកទូន្មានប្រៀនប្រដៅ ។

សេចក្តីនៅក្នុងនកុលសូត្រ បានបញ្ជាក់ឱ្យឃើញសមត្ថភាពស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលជាអ្នកអនុគ្រោះប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ឱ្យដល់ស្វាមី ដែលកំពុងតែឈឺធ្ងន់ ដោយពាក្យរំលឹកដាស់តឿនដូច្នេះថា បពិត្រគហបតី អ្នកកុំធ្វើមរណកាលទាំងសេចក្តីអាល័យឡើយ បពិត្រគហបតី កាលកិរិយារបស់បុគ្គល ដែលប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យ រមែងនាំមកនូវទុក្ខផង កាលកិរិយារបស់បុគ្គលដែល

ប្រកបដោយសេចក្តីអាល័យ ព្រះដ៏មានព្រះភាគទ្រង់តិះ-ដៀលផង ។ បពិត្រគហបតី អ្នកប្រហែលជាមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អំណើះអំពីអាត្មាអញទៅ នកុលមាតាគហបតានី នឹងមិនអាចដើម្បីចិញ្ចឹមនូវទារកទាំងឡាយ ទាំងគ្រប់គ្រងនូវឃរាវាសបានឡើយ ។ បពិត្រគហបតី ដំណើរនោះអ្នកមិនត្រូវយល់ឃើញយ៉ាងនោះឡើយ បពិត្រគហបតី ខ្ញុំជាស្ត្រីប្រសប់រវៃកប្បាស ឆ្មៀវឈ្លាសក្នុងការបួងផ្នួងសក់ ។ បពិត្រគហបតី អំណើះអំពីអ្នកទៅ ខ្ញុំអាចដើម្បីចិញ្ចឹមនូវទារកទាំងឡាយ ទាំងគ្រប់គ្រងនូវឃរាវាសបាន... ។ នកុលមាតា បានសម្តែងនូវសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនច្រើនយ៉ាងទៀត ។

ក្នុងអដ្ឋកថាព្រះធម្មបទ សហស្សវគ្គ ក្នុងរឿងនាងកុណ្ឌលកេសី ទេវតាដែលស្ថិតនៅលើភ្នំទម្លាក់ចោរបានពោលពាក្យឱ្យសាធុការដល់នាងកុណ្ឌលកេសីថា :

ន ហិ សព្វេសុ ឋានេសុ បុរិសោ ហោតិ បណ្ឌិតោ
ឥត្ថីបិ បណ្ឌិតា ហោតិ តត្ថ តត្ថ វិចក្ខណា ។

មិនមែនតែបុរសទេ ដែលជាបណ្ឌិតក្នុងទីទាំងពួង សូម្បីស្ត្រីដែលមាននូវបញ្ញាឃើញប្រចក្ស ក៏ជាបណ្ឌិតបានក្នុងទីនោះៗ (ដូចគ្នាដែរ) ។

ក្នុងបិដកលេខ ២៩ , ទំព័រ ៨៣ អច្ឆរាសូត្រ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា :

ឧជុកោ នាម សោ មគ្គោ អភយា នាម សា ទិសា
រថោ អកុជ្ជនោ នាម ធម្មចក្កេហិ សំយុត្តោ ។

ផ្លូវនោះ ឈ្មោះថាជាផ្លូវត្រង់ ទិសនោះឈ្មោះថាទិសមិនមានភ័យ រថឈ្មោះថារថមិនឮសូរ ប្រកបដោយកង់គឺសេចក្តីព្យាយាម ។

ហិរី តស្ស អបាលម្ពោ សតស្ស បរិវារណំ
ធម្មាហំ សារថឹ ព្រូមិ សម្មាទិដ្ឋិបុរេជវំ ។

ការខ្មាសបាបជាទ្រពងរទេះ(សម្រាប់ទប់អ្នកជិះកុំឱ្យធ្លាក់)សតិជាគ្រោះ(សម្រាប់រារាំងសរគឺកិលេស) តថាគតពោលថាធម៌គឺលោកុត្តរមគ្គជាសារថី មានសម្មាទិដ្ឋិស្ទុះទៅមុន ។

យស្ស ឯតាទិសំ យានំ ឥត្ថិយា បុរិសស្ស វា
ស វេ ឯតេន យានេន និព្វានស្សេវ សន្តិកេ ។

ជនណា ទោះស្រីឬប្រុស បានយានបែបនោះហើយ ជននោះឯង នឹងដល់នូវទីជិតនៃព្រះនិព្វាន ដោយយាននោះឯង ពុំខានឡើយ ។

ក្នុងបិដកលេខ ២៩ , ទំព័រ ២៣៤ ធីតុសូត្រ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ប្រទាននូវឱវាទដល់ព្រះបាទ-បសេនទិកោសលថា :

ឥត្ថីបិ ហិ ឯកច្ចិយា សេយ្យា បោស ជនាធិប
មេធាវិនី សីលវតី សស្សុទេវា បតិព្វតា ។

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងពពួកជន ដោយពិត សូម្បីស្ត្រីពួកខ្លះក៏មានកិរិយាមារយាទល្អត្រឹមត្រូវ ជាអ្នកមានសីល មានបញ្ញាឆ្លាតវៃ ប្រណិប័តន៍ឪពុកម្តាយក្មេកដូចទេវតា ព្រមទាំងប្រណិប័តន៍ស្វាមីដោយក្តីស្មោះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ចិញ្ចឹមនូវធីតានោះចុះ ព្រោះនាងជាស្ត្រីដ៏ប្រសើរ ។

តស្សា យោ ជាយតី បោសោ សូរោ ហោតិ និសម្បតិ
តានិសា សុភរិយា បុត្តោ វជ្ជិ អនុសាសតីតិ ។

បុរសដែលកើតអំពីស្ត្រីនោះ រមែងជាមនុស្សក្លៀវ-ក្លា ជាធំគ្រប់ទិសទី គឺបុត្ររបស់ភរិយាល្អប្រាកដដូច្នោះ តែងប្រៀនប្រដៅនូវជនដែលនៅក្នុងដែនបាន ។

ក្នុងបិដកលេខ ៣៦ , ទំព័រ ៨២ មាតុគ្គាមសំយុត្ត ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្ដែងប្រាប់ដល់ភិក្ខុទាំងឡាយថា :

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មាតុគ្រាមប្រកបដោយអង្គ៥ រមែងជាទីពេញចិត្តនៃបុរសយ៉ាងពិតប្រាកដ គឺមានតែការពេញចិត្តម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ (**ឯកន្តមនាបោ ហោតិ បុរិ-សស្ស**)។ អង្គ៥គឺអ្វីខ្លះ ។ អង្គ៥គឺ

១-រូបវា ច ហោតិ មានរូបសមប្រកប

២-ភោគវា ច ហោតិ មានទ្រព្យសម្បត្តិ

៣-សីលវា ច ហោតិ មានសីលាចារ

៤-ទក្ខោ ច ហោតិ អនលសោ មានការវៃឆ្លាត

ប្រកបដោយសមត្ថភាព ហើយមិនខ្ជិលច្រអូស ។

៥-បជញស្ស លភតិ បានបុត្រ គឺមានកូនសម្រាប់ញ៉ាំងវង្សត្រកូលរបស់បុរសនោះឱ្យតម្កល់នៅ ។

②.ចំណុចទាំង៥នេះ

គប្បីប្រកបដោយកាលសម្បត្តិ ផង និងប្រកបដោយស្វាមីដែលមាននូវវិចារណញ្ញាណ ផង ។

ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល មានស្ត្រីមិនតិចនាក់ឡើយ ដែលប្រកបដោយការចេះដឹងក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយបានជួយប្ដីព្រមទាំងញាតិខាងប្ដី ឱ្យរួចពីមិច្ឆាទិដ្ឋិ ដូចជា នាងវិសាខា កូនស្រីរបស់ធនញ្ជយសេដ្ឋី នាងឧត្តរា កូនស្រីរបស់បុណ្ណកសេដ្ឋី នាងចូឡសុភទ្ទា កូនស្រីរបស់អនាថ-បិណ្ឌិកសេដ្ឋី និងកុលធីតាក្រុងសាវត្ថី ដែលព្រះសម្មា-សម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រារព្ធសុវណ្ណមិគជាតកជាដើម ។

ក្នុងបិដកលេខ ៥៩ , ទំព័រ ១៣ សុវណ្ណមិគជាតក ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ប្រារព្ធកុលធីតា ដែលល្បីឈ្មោះព្រោះបានជួយស្វាមីរបស់ខ្លួន ។ អតីតជាតិ នាងជាម្រឹគញី បាន

ឮសម្រែកម្រឹគជាប្ដីជាប់អន្ទាក់ ហើយក៏បានស្ទុះទៅរកដល់ហើយបានពោលថា :

បពិត្រមហាម្រឹគ អ្នកចូរខំប្រឹង បពិត្រម្រឹគមានជើងដូចមាស អ្នកចូរខំប្រឹង ចូរកាត់នូវអន្ទាក់ដែលធ្វើដោយព្រ័ត្រ ខ្ញុំជាម្រឹគញីម្នាក់ឯង មិនអាចត្រេកអរក្នុងព្រៃបានទេ[១] ។

ម្រឹគជាប្ដីគឺព្រះបរមពោធិសត្វបានតបថា :

អង្គអញខំប្រឹងរើហើយមិនរួចទេ អង្គអញខំកកាយផែនដីដោយកម្លាំង[២] អន្ទាក់ដែលគេធ្វើដោយព្រ័ត្រជាប់មាំណាស់រឹតក្ងួតជើងអង្គអញ ។

ពេលនោះព្រានក៏បានមកដល់ ។ នាងម្រឹគក៏សម្ដែងនូវការគោរពចំពោះនាយព្រាន រួចហើយបានពោលនូវគុណសម្បត្តិរបស់មហាសត្វថា : បពិត្រព្រានស្វាមីរបស់នាងខ្ញុំម្ចាស់ មានពណ៌ដូចមាស សម្បូណ៌ដោយសីល មានមារយាទល្អ ជារាជារបស់ម្រឹគយ៉ាងច្រើនក្នុង

១. បើអត់ពីអ្នកទៅ ខ្ញុំនឹងមិនបរិភោគទឹកស្មៅ អដ្ឋកថា ។

២. កកាយដីឱ្យសណ្ដកអន្ទាក់ ។

ព្រៃ ។ ហើយបានពោលបន្តទៀតថា :

បពិត្រព្រាន អ្នកចូរក្រាលនូវស្លឹកឈើ អ្នកចូរហូតដាវអំពីស្រោម អ្នកសម្លាប់ខ្ញុំមុន ហើយសឹមសម្លាប់មហាម្រឹគជាប្ដីខ្ញុំតាមក្រោយ ។

នាយព្រានបានស្ដាប់ដូច្នោះហើយ ទើបគិតថា នាងម្រឹគនេះជាសត្វតិរច្ឆានហ៊ានបរិច្ចាគជីវិត ដែលសូម្បីតែមនុស្សក៏ធ្វើបានដោយក្រ ថែមទាំងពោលភាសាមនុស្សដោយសំឡេងដ៏ពីរោះទៀត នាយព្រានគិតដូច្នេះរួចហើយក៏បានពោលថា :

យើងមិនដែលឮ ឬឃើញមេម្រឹគចេះនិយាយភាសាមនុស្សទេ ម្នាលមេម្រឹគដ៏ចម្រើន នាងចូរនៅជាសុខចុះ ទាំងមហាម្រឹគនោះ ក៏សូមឱ្យនៅជាសុខផងដែរ ។

កាលដែលនាយព្រានលែងមហាសត្វជាប្ដីហើយ នាងម្រឹគមានអំណរដ៏ពន់ពេក ហើយបានពោលពាក្យឱ្យពរដូច្នេះថា :

បពិត្រអ្នកព្រាន ខ្ញុំត្រេកអរ ព្រោះឃើញនូវមហា-

ម្រឹគរួចពីអន្ទាក់ ក្នុងថ្ងៃនេះ យ៉ាងណា សូមឱ្យអ្នកត្រេកអរជាមួយនឹងពួកញាតិទាំងអស់ យ៉ាងនោះដែរ ។

ព្រះមហាសត្វគិតថា នាយព្រាននេះជាទីពឹងអាស្រ័យរបស់យើង សូម្បីយើងក៏គួរជាទីពឹងអាស្រ័យរបស់នាយព្រាននេះដែរ ទើបបានឱ្យកែវមណីដល់នាយព្រាន ដែលខ្លួនបានជួបកែវមណីនោះនៅកន្លែងមួយ ។ ព្រះមហាសត្វ បានប្រទានឱវាទដល់ព្រាននោះថា : ម្នាលសម្លាញ់ ចាប់តាំងតែពីពេលនេះទៅ អ្នកកុំធ្វើបាបមានការសម្លាប់សត្វជាដើមទៀតឡើយ អ្នកចូរចិញ្ចឹមបុត្រភរិយារបស់អ្នក ព្រមដោយការធ្វើទាន ដោយដុំកែវមណីនេះចុះ។

នាយព្រានបានមកជាឆន្នអាមាត្យ នាងម្រឹគបានមកជាកុលធីតា ដែលក្រោយមកនាងបានចូលកាន់ផ្នួសជាមួយនឹងស្វាមីរបស់នាង ហើយបានសម្រេចនូវព្រះអរហត្តផល ឯស្តេចម្រឹគសម្បុរពណ៌មាស បានមកជាព្រះតថាគត ។

ក្នុងព្រះសាសនានៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធកស្សបៈ មាន

មហាក្សត្រមួយព្រះអង្គដ៏ល្បីល្បាញ ទ្រង់ព្រះនាមព្រះបាទកិកិ ។ កាលដើមឡើយទ្រង់រាប់អានពួកព្រាហ្មណ៍ ប៉ុន្តែដោយសារមានបុត្រីដ៏ឆ្លាតវៃក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ក្រោយមកព្រះអង្គក៏ទ្រង់បានសម្រេចនូវសោតាបត្តិផល[១] ។ ព្រះរាជធីតាព្រះនាម **ឧរច្ឆនា** មានរូបស្រស់សោភា ឈប់ជ្រះថ្លានឹងពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុតែពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបែកធ្លាយឥន្ទ្រិយ សម្លឹងមើលនាង ។ ព្រះនាងបានជ្រះថ្លានឹងព្រះអគ្គសាវ័ក បានប្រគេនចង្ហាន់ហើយស្តាប់ព្រះធម៌ សម្រេចសោតាបត្តិផល ។ ព្រះនាង **ឧរច្ឆនា** មានឧបការគុណដ៏ក្រៃលែងដល់មហាជនក្នុងដែនកាសី ព្រោះហេតុបានជួយឱ្យព្រះរាជបិតាតាំងនៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ។

ក្នុងពុទ្ធកាលនេះឯង ព្រះនាងមល្លិកាបានជួយព្រះស្វាមីគឺព្រះបាទបសេនទិកោសលក៏ក្រៃលែង ។ ព្រះរាជាអង្គនេះ ដើមឡើយក៏មិនទាន់ជ្រះថ្លាស៊ប់សួនក្នុងព្រះពុទ្ធ-

១-បិដកលេខ ២៤ , ទំព័រ ២៥៩ ឃដិការសូត្រ និង អដ្ឋកថា ។

សាសនាដែរ បានភ្ញាក់ផ្អើលក្នុងរឿងផ្សេងៗ ហើយចាត់ចែងឱ្យគេរៀបចំបូជាយញ្ញ ប្រុងប្រៀបសម្លាប់មនុស្សសត្វយ៉ាងច្រើន ប៉ុន្តែបានព្រះនាងមល្លិកា ជួយនាំព្រះអង្គទៅគាល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទើបទ្រង់បានយល់ដឹងពីហេតុ-ផល បញ្ជាឱ្យគេដោះលែងមនុស្សសត្វទាំងនោះ។ព្រះនាងមល្លិកាឆ្លាតវៃល្បីល្បាញក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា បានជួយព្រះរាជាក្នុងរឿងច្រើនទៀត ព្រះនាងមានឧបការគុណដល់ប្រជាជនក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។

៧-បញ្ហាផ្សេងៗ

១- ហេតុដូចម្តេចបានជាក្នុងព្រះវិន័យ មានគរុធម៌ឱ្យភិក្ខុនីថ្វាយបង្គំភិក្ខុ?

- ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់អនុញ្ញាតឱ្យស្ត្រីមកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គឺជាប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏សំខាន់របស់ស្ត្រីក្នុងសម័យនោះ ។ ព្រះអង្គជាមហាវីរបុរសទី១ ដែលជួយស្ត្រីក្នុងលោក អាចនិយាយបានថាព្រះអង្គតស៊ូដើម្បីសិទ្ធិស្ត្រីក៏បាន ។ យើងបានជ្រាបតាមប្រវត្តិសាស្ត្រហើយមនុស្សក្នុងសម័យមុននោះ គេចាត់ទុកស្ត្រីភេទថាមិនបានការយ៉ាង-ណាខ្លះ ។ តាមកុលសម្ព័ន្ធដែលប្រមូលកម្លាំងគ្នា គេនិយមកម្លាំងបាយជាសំខាន់ ហើយគេចាត់ទុកស្ត្រីជាអ្នកបម្រើក្បែរជើងរបស់គេដែលជាបុរស ដូច្នេះទើបមានពាក្យថា «បាទបរិចារិកា » ។ បាទបរិចារិកា គឺភរិយាហ្នឹងឯងហើយបុរសអាចមានបាទបរិចារិកាដល់រាប់សិបនាក់ ដល់

រាប់រយ រាប់ពាន់នាក់ទៀតផង។ ទៅតាមលទ្ធិសាសនាដទៃៗក៏គេមិនលើកតម្កើងស្ត្រីឡើយ គេចាត់ទុកស្ត្រីថាជាភេទមិនបរិសុទ្ធ[១] ។

- តាមព្រះវិន័យព្រះពុទ្ធសាសនា តម្រូវឱ្យភិក្ខុនីថ្វាយបង្គំភិក្ខុ មិនមែនជារឿងមើលងាយចំពោះភេទស្ត្រីឡើយ ។ តាមពិតព្រះពុទ្ធទ្រង់រៀបចំចាត់ចែងឱ្យភិក្ខុមើលថែភិក្ខុនីណាស់ ដូចបងប្រុសមើលថែប្អូនស្រីអ៊ីចឹងឯង ។ ច្បាប់ភិក្ខុនី មិនត្រូវនៅចាំវស្សាក្នុងអាវាសដែលមិនមានភិក្ខុឡើយ ។ ម្យ៉ាងទៀត ភិក្ខុនីត្រូវទទួលយកឱវាទអំពីភិក្ខុរាល់កន្លះខែ រីឯភិក្ខុជាអ្នកប្រទានឱវាទត្រូវប្រកបដោយអង្គ៨ គឺ ១-ភិក្ខុជាអ្នកមានសីល សង្រួមតាមបាតិមោក្ខ-សំវរៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារ(មារយាទ)និងទីគោចរ ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសទាំងឡាយ(សូម្បីទោសនោះ)មានប្រមាណតិចតួច សមាទានសិក្សាក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ២-ភិក្ខុជាពហុស្សូតទ្រទ្រង់ពុទ្ធវចនៈ សន្សំនូវពុទ្ធវចនធម៌ទាំងឡាយណា ពីរោះខាងដើម ពីរោះកណ្តាល ពីរោះ

១. តាមរយៈការអានសៀវភៅផ្សេងៗ ។

ខាងចុង តែងប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ព្រមទាំងអត្ថទាំងព្យញ្ជនៈ ឱ្យបរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ ធម៌ទាំងឡាយមានសភាពយ៉ាងនេះ ភិក្ខុនោះចាំច្រើនហើយ ទ្រទ្រង់ហើយ សន្សំហើយ ដោយវាចាដ៏ស្ទាត់រត់មាត់ ចូលចិត្តច្បាស់-លាស់ យល់ត្រូវល្អដោយទិដ្ឋិ(គឺបញ្ញា) ៣-ចំណែកព្រះបាតិ-មោក្ខទាំងពីរ ភិក្ខុនោះក៏ចេះចាំដោយពិស្តារ ចែកចេញបានដោយប្រពៃ ចាំស្ទាត់រត់មាត់ កាត់សេចក្តីបានដោយល្អដោយសុត្ត(គឺខន្ធកៈនិងបរិវារៈ)ដោយអនុព្យញ្ជនៈ ៤-ភិក្ខុនោះ មានវាចាពោលត្រឹមត្រូវដោយសិថិលធនិតជាដើមមានសំឡេងពីរោះ ៥-ភិក្ខុនោះជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនៃភិក្ខុនីទាំងឡាយដោយច្រើន ៦-ភិក្ខុនោះជាអ្នកអាចដើម្បីនឹងឱ្យឱវាទដល់ភិក្ខុនីបាន ៧-ភិក្ខុនោះមិនធ្លាប់ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវគរុធម៌ជាមួយនឹងភិក្ខុនី ដែលស្លៀកដណ្តប់សំពត់ជ្រលក់ដោយទឹកចត់ បួសចំពោះព្រះដ៏មានព្រះភាគនេះ ៨-ភិក្ខុនោះមានវស្សា២០ឬមានវស្សាជាង២០ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតអនុញ្ញាតឱ្យសង្ឃសន្មតនូវភិក្ខុដែល

ប្រកបដោយអង្គទាំងឡាយ ៨ នេះ ឱ្យជាអ្នកផ្តល់ឱវាទចំពោះភិក្ខុនី[១] ។

តាមការពិនិត្យដោយល្អិតល្អន់ យើងឃើញថាភិក្ខុមានកិច្ចត្រូវមើលថែភិក្ខុនីក្នុងនាមជាបងប្រុសនិងក្នុងនាមជាគ្រូអាចារ្យ ។

-ការគោរព សំពះ ថ្វាយបង្គំ គឺជាគុណធម៌ដ៏សំខាន់ មិនមែនបានសេចក្តីថាអន់ថយនោះឡើយ ជាកិច្ចបដិបត្តិរក្សាព្រះធម៌ព្រះវិន័យដ៏សមគួរ តាមដែលព្រះពុទ្ធអង្គទ្រង់សម្តែងនិងបញ្ញត្តហើយ ។

គោបិកាសក្យធីតា ជាឧបាសិកាទំនុកបម្រុងភិក្ខុសង្ឃបូជាថ្វាយបង្គំព្រមទាំងទទួលយកឱវាទអំពីភិក្ខុនោះៗ លុះដល់អស់ជីវិត គោបិកាឧបាសិកា បានជាទេវបុត្រនៅឋានតាវត្តិង្សឈ្មោះគោបកៈ ជាបុត្រនៃសក្កទេវរាជ ។ ឯចំណែកភិក្ខុបីអង្គជាអ្នកផ្តល់ឱវាទ លុះអស់ជីវិតបានកើតក្នុងកំណើតគន្ធព្វ គឺទេវតារបាំ(ទេវតាថ្នាក់ចាតុម្មហារាជិកាទិសខាងកើត) ។ លុះដល់ទេវតាគន្ធព្វទៅបម្រើព្រះឥន្ទ

១. បិដកលេខ ៤ , ទំព័រ ៣០-៣១

ទើបគោបកទេវបុត្ររំលឹកដាស់តឿនដោយពាក្យថា «អ្នកទាំងឡាយយកមុខទៅទុកក្នុងទីណា...[១]» ។

-ការរៀបចំស្ថាប័នសាសនា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់រៀបចំដោយសព្វញ្ញុតញ្ញាណ ដើម្បីឱ្យសាសនាតាំងនៅបានយូរ ។ យើងក៏គួរជ្រាបហើយថា ការដែលឱ្យស្រីមកនៅជាមួយប្រុស វាមានបញ្ហាយ៉ាងណា។ ដូច្នេះភិក្ខុនីដែលប្រព្រឹត្តរក្សានូវគរុធម៌ទាំង៨ប្រការ[២] ឈ្មោះថាបានរក្សានូវព្រះពុទ្ធសាសនា ឱ្យឋិតនៅបានយូរ។ សូមជ្រាបថានេះជាព្រះវិន័យ តែបើតាមផ្លូវធម៌វិញ ត្រូវគោរពកោតក្រែងគ្នាទៅវិញទៅមក ទើបព្រះសទ្ធម្មឋិតនៅបានយូរអង្វែង[៣] ។

- ប្រយោជន៍សំខាន់បំផុតនៅក្នុងធម្មវិន័យនេះ គឺមិនមែននៅលើលាភយស ឋានៈឬការគោរពលើកតម្កើងនោះទេ តាមពិត ទាំងភិក្ខុ ទាំងភិក្ខុនី ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ដើម្បីការរួចផុតចាកទុក្ខ ព្រោះកម្ចាត់បង់នូវតណ្ហាបានសម្រេច ។ បុគ្គលដែលអស់តណ្ហា បាន

១. បិដកលេខ១៧ ទំព័រ២០៧ សក្កបញ្ហសូត្រ ។ ២.បិដកលេខ ១១ ភិក្ខុនីខន្ធកៈ ។ ៣. បិដកលេខ ៤៥ , ទំព័រ២៣៨ ។

ដល់ត្រើយនៃភពបី លែងទាមទារអ្វីទៀតទាំងអស់ នេះទើបជាការសម្រេចសិទ្ធិអំណាចរបស់ខ្លួនដល់ទីបំផុត មានឥស្សរៈមានសេរីភាពគ្រប់យ៉ាង ឈប់ជាទាសៈនៃតណ្ហាក្នុងវដ្តសង្សារតទៅទៀត ។

២- ហេតុដូចម្ដេចបានជាស្ត្រីមិនអាចត្រាស់ដឹងជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ?

- ទាក់ទងទៅនឹងពុទ្ធការកធម៌ និងមហាបរិច្ចាគដែលព្រះបរមពោធិសត្វត្រូវបំពេញ អស់កាលដ៏យូរអង្វែងនោះ បើតាំងនៅក្នុងភេទជាស្រីគឺមិនអាចនឹងបំពេញឱ្យដល់កម្រិតបានឡើយ ដូច្នេះនិយតបរមពោធិសត្វ ត្រូវឋិតនៅក្នុងភេទជាបុរស។មុននឹងចូលមកជានិយតបរមពោធិសត្វ ព្រះអង្គក៏ធ្លាប់ជាស្ត្រីភេទដែរ ។ រឿងស្រីរឿងប្រុសមនុស្សយើងម្នាក់ៗ សុទ្ធតែធ្លាប់ចាប់កំណើតដូចគ្នា ស្ត្រីក៏ប្រាថ្នាជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបានដែរ ។

- ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចាំបាច់ត្រូវតែឋិតនៅក្នុងភេទជាបុរស ព្រោះមនុស្សក្នុងសម័យព្រះពុទ្ធត្រាស់ដឹងនោះៗ គេ

ប្រកាន់រឿងស្រីប្រុសនេះណាស់ ដូច្នេះបើព្រះពុទ្ធជាស្រីមនុស្សភាគច្រើននោះគេមិនគោរពព្រះពុទ្ធឡើយ ហើយក៏មិនបានស្តាប់ធម៌ ។ តាមពិតព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធផ្ទាល់ព្រះអង្គទ្រង់ពុំបានប្រកាន់ខ្លួនព្រះអង្គ ដោយមានះណាមួយឡើយ តែ ព្រះពុទ្ធត្រូវតែបដិសន្ធិនៅក្នុងត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ជាចាំបាច់ ទោះក្សត្រឬព្រាហ្មណ៍ មូលហេតុ ដើម្បីឱ្យមនុស្សដែលប្រកាន់ត្រកូល ប្រកាន់វណ្ណៈនោះៗ គេព្រមគោរពព្រះអង្គ ហើយស្តាប់ព្រះធម៌ លុះដល់គេបានស្តាប់ហើយឃើញសច្ចធម៌ ទើបគេដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯងថា « ខ្លឹមសារនៃជីវិតមិនមែននៅលើវណ្ណៈឬភេទជាដើមឡើយ » ។

- យើងអាចគិតថា អតីតជាតិរបស់ព្រះអង្គក៏ជាស្រីគ្រាន់តែដូរភេទមកជាប្រុស ហើយត្រាស់ដឹងជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ដើម្បីជួយសត្វលោកតែប៉ុណ្ណោះ។ តាមពិត«ពុទ្ធ» ដោយសភាវធម៌គឺមិនមែនស្រីមិនមែនប្រុសឡើយ គឺជាបញ្ញាចាក់ធ្លុះនូវអរិយសច្ចៈទាំង ៤ ។ ព្រះអង្គចម្លងនូវ «ពុទ្ធ» មកឱ្យសត្វលោកតាមរយៈនៃការសម្តែងធម៌របស់

ព្រះអង្គ ។ « ពុទ្ធ » ជាទីប្រជុំនៃពោធិបក្ខិយធម៌ ៣៧ ប្រការ អាចមកឋិតនៅក្នុងបុរសក៏បាន ស្ត្រីក៏បាន ហើយកម្ចាត់បង់នូវអវិជ្ជាពីបុរសនោះ ស្ត្រីនោះឱ្យអស់ទៅបាន ។ សព្វថ្ងៃពុទ្ធបរិស័ទមិនបានឃើញព្រះរូបកាយនៃព្រះអង្គ តែអាចឃើញ «ពុទ្ធ» ដោយសភាវៈបាន តាមរយៈនៃបញ្ញាចាក់ធ្លុះនូវសច្ចធម៌ ។ ក្រៅអំពីព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនមាននរណាក្នុងលោកនេះ និងក្នុងលោកដទៃ អាចដឹងបញ្ញារបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដោយសព្វគ្រប់ឡើយ ប៉ុន្តែ ការឃើញនូវសច្ចធម៌នៃបុគ្គលណា ដែលជាសាវ័កនៃព្រះពុទ្ធនោះ បុគ្គលនោះឯង ល្មមនឹងដឹងបានថា ព្រះពុទ្ធពិត ព្រះធម៌ពិត ព្រះសង្ឃពិត ។

- មារាធិរាជ ក៏មិនមានភេទជាស្ត្រីដែរ គឺជាទេវបុត្តមារ។ចំណុចនេះតើយើងគិតយ៉ាងណាដែរ ? តាមពិត អ្វីដែលសំខាន់បំផុតក្នុងជីវិតមនុស្សយើង ក៏ដូចជាជីវិតសត្វលោកដទៃ គឺបញ្ញា ។ បញ្ញាទើបអាចច្បាំងឈ្នះកិលេសក្នុងខ្លួនបាន ហើយផុតទុក្ខផុតភ័យ ។ សូមឱ្យ

ប្រាកដច្បាស់គ្រប់គ្នាថា «បញ្ញាមិនមែនប្រុស មិនមែនស្រីឡើយ» ។

៣- ហេតុដូចម្ដេចបានជាក្នុងគម្ពីរព្រះពុទ្ធសាសនា មានកន្លែងខ្លះតិះដៀលស្ត្រី ដូចពាក្យថា «ស្ត្រីជាមន្ទិលដល់ព្រហ្មចរិយធម៌[១]» និងឃើញមាននៅក្នុងព្រះជាតកផ្សេង១ ដូចក្នុងកុណាលជាតកជាដើម ?

- តាមពិត មិនមែនតែស្ត្រីទេ ដែលជាមន្ទិលដល់ព្រហ្មចរិយធម៌ រូប សំឡេង ក្លិន រស និងផោដ្ឋព្វៈរបស់បុរសក៏គ្របសង្កត់ចិត្តរបស់ស្ត្រី ហើយឋិតនៅបានដូចគ្នាដែរ[២] ។

- ការសម្ដែងព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធអង្គ ដល់បុគ្គលដែលនឹកអាល័យទៅរកភេទដែលផ្ទុយគ្នា ព្រះអង្គត្រូវរំលឹកឱ្យមានស្មារតីក្នុងការរក្សាព្រហ្មចរិយធម៌ ទៅតាមឧបនិស្ស័យនៃបុគ្គលម្នាក់១ ។

- អ្វីដែលជាមន្ទិលសៅហ្មង តាមពិតគឺជាកិលេស

១.ឧប្បថសូត្រ បិដកលេខ ២៩ , ទំព័រ ៩៨ ។

២.បិដកលេខ ៤០ , ទំព័រ ៣ ។

ក្នុងចិត្តនៃបុគ្គលម្នាក់ៗ រៀងៗ ខ្លួន គ្រាន់តែមានរូប សំឡេង ក្លិន រស និងផោដ្ឋព្វៈ ក្នុងបុគ្គលដែលមានភេទផ្ទុយគ្នាជាអារម្មណ៍ប៉ុណ្ណោះ ។

- បើមិនទាក់ទិនក្នុងរឿងអ្នកបួសទេ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា «**ភរិយា បរមា សខា** ភរិយាជាមិត្តសម្លាញ់ដ៏ក្រៃលែង[១]» ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្នុងអបរិហានិយធម៌ ៧ យ៉ាង[២] ជាធម៌បដិបត្តិនាំឱ្យមានសេចក្តីចម្រើន មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យឡើយ ។ ក្នុងចំណុចទី ៥ គឺការថែរក្សាស្ត្រីក្នុងត្រកូល (ទាំងម្តាយទាំងកូនស្រី) ឱ្យរស់នៅដោយល្អ មិនគំរាមកំហែង មិនចាប់បង្ខំឱ្យនៅរួម (ក្នុងអំពើអនាចារ) សេចក្តីចម្រើនតែងមានប្រាកដក្នុងដែនសេចក្តីសាបសូន្យមិនមានឡើយ ។

- ព្រះនាងមទ្រីបានពោលទៅរកព្រះបាទសញ្ជយ-មហារាជ ជាព្រះបិតាក្មេកដូច្នេះថា[៣] :

១.វត្តសូត្រ បិដកលេខ ២៩ , ទំព័រ ៩៦ ។

២.បិដកលេខ ៤៧ , ទំព័រ ២៨ ។

៣.បិដកលេខ ៦៣ , ទំព័រ ១២៥ ។

យា ទលិទ្ទី ទលិទ្ទស្ស អឌ្ឍា អឌ្ឍស្ស កិត្តិមា
តំ វេ ទេវា បសំសន្តិ ទុក្ករំ ហិ ករោតិ សា ។

ស្ត្រីណាដែលមានកិត្តិយស កេរ្តិ៍ឈ្មោះ កាលស្វាមីទ័លក្រ ក៏ជាស្ត្រីរួមទ័លក្រជាមួយដែរ កាលស្វាមីស្តុកស្តម្ភក៏ជាស្ត្រីរួមស្តុកស្តម្ភជាមួយស្វាមីផងដែរ ពួកទេវតារមែងសរសើរស្ត្រីនោះឯង ព្រោះថា ស្ត្រីនោះធ្វើអំពើដែលគេធ្វើបានដោយក្រ ។

- ក្នុងព្រះសាសនានេះ ស្ត្រីដែលជាបណ្ឌិត ជាសប្បុរសនិងជាព្រះអរិយបុគ្គលមានច្រើនណាស់ ។ ដូច្នេះការសិក្សាព្រះធម៌ត្រូវសិក្សាទិសដៅនៃព្រះធម៌ បំណងនៃឱវាទ បុគ្គលអ្នកស្តាប់ អធ្យាស្រ័យអ្នកសម្តែង ។ល។ ដើម្បីកុំឱ្យច្រឡំក្នុងការបដិបត្តិ ។

៤.កន្លែងខ្លះគេថា ភេទស្រី ជាភេទមិនបរិសុទ្ធ គេមិនឱ្យចូលទៅកៀកជិតគល់ព្រះពោធិព្រឹក្ស ឬឡើងទៅថ្នាក់លើដើម្បីថ្វាយបង្គំព្រះពុទ្ធប្បដិមាឡើយ តើរឿងនេះយ៉ាងដូចម្តេចដែរ ?

- ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ពុំបានសម្តែងថា បុរសទើបបរិសុទ្ធ ឯស្ត្រីមិនបរិសុទ្ធឡើយនោះទេ ប៉ុន្តែព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សម្តែងថា :

«បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង រមែងសៅហ្មងដោយខ្លួនឯង មិនធ្វើបាបដោយខ្លួនឯងទេ រមែងបរិសុទ្ធដោយខ្លួនឯង បរិសុទ្ធឬមិនបរិសុទ្ធជារបស់ចំពោះខ្លួន អ្នកដទៃមិនអាចញុំាងអ្នកដទៃឱ្យបរិសុទ្ធបានឡើយ[១] » ។

- ចំពោះភេទស្រី ដែលជាហីនភេទ មិនត្រូវប្រែថាជាភេទថោកទាប ឬភេទមិនបរិសុទ្ធនោះទេ ត្រូវប្រែថាភេទទន់ខ្សោយ ឯការទន់ខ្សោយនេះចំពោះតែរូបកាយប៉ុណ្ណោះ ទៅតាមច្បាប់ធម្មជាតិ ។ម្យ៉ាងទៀតគួរឃើញដល់ទុក្ខរបស់ស្ត្រី ៥ យ៉ាង[២] ដែលមិនមានចំពោះបុរស ។ ៥ យ៉ាងគឺ

(១)-ប្រាសចាកអំពីញាតិ ទៅកាន់ត្រកូលខាងប្តីទាំងនៅក្មេង (ស្វាមីគួរផ្តល់នូវភាពកក់ក្តៅឱ្យដល់ភរិយារបស់ខ្លួន) ។

១-ធម្មបទ អត្តវគ្គ ។ ២-បិដកលេខ ៣៦ , ទំព័រ ៨៤ ។

(២)-មានរដូវ (ពេលខ្លះបង្កបញ្ហាឱ្យកើតមានការប្រែប្រួលផ្លូវចិត្ត បុរសគួរយល់) ។

(៣)-មានគភ៌ (នាងប្រាថ្នាការយកចិត្តទុកដាក់អំពីស្វាមី ពិសេសជាងធម្មតា ។ ស្វាមីត្រូវទំនុកបម្រុងកាយចិត្តនាងដោយគុណធម៌ ឱ្យនាងបានជាមាតាល្អរបស់កូន)។

(៤)-សម្រាលកូន (ជាពេលដែលនាងឈឺលំបាកខ្លាំងផ្លូវកាយ ទាក់ទងដល់អាយុជីវិតទៀតផង ។ ស្វាមីត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ហាក់ដូចជាទុក្ខលំបាកផ្ទាល់ខ្លួន) ។

(៥)-បម្រើស្វាមី(ស្វាមីមិនត្រូវគិតតែពីខ្លួនឯងនោះឡើយ ត្រូវមានមេត្តា ករុណា មានការអើពើដោយទឹកចិត្តតបស្នងវិញ) ។

ពិតមែនតែស្ត្រីមានកម្លាំងកាយទន់ខ្សោយ ប៉ុន្តែកម្លាំងចិត្តមិនខ្សោយឡើយ ព្រោះទៅតាមសេចក្តីពិតហើយនោះ ស្ត្រីមានសេចក្តីអត់ធន់ មានការលះបង់ដ៏យ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់ ក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាកូន និងស្មោះស្ម័គ្រចំពោះស្វាមី ។ នោះពោលចំពោះស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធ-

សាសនា ដែលបានអប់រំបន្ទុំឧបនិស្ស័យក្នុងគុណធម៌ទាំង-ឡាយ ។

-**ហីនា ធម្មា** ពួកធម៌ថោកទាប បានដល់អកុសល-ចិត្តុប្បាទ ១២ ដួង ឯពួកធម៌សៅហ្មង បានដល់កិលេសទាំងឡាយ ។ សូមកុំច្រឡំអកុសលធម៌ទាំងអស់នេះ ថាជាស្ត្រីភេទឱ្យសោះ ។

៥-ក្នុងបាលីតែងតែយកភេទប្រុសមកសម្តែង ប៉ុន្តែខ្លឹមសាររួមទាំងស្រីផងដែរ ដូចជា **បុរិសទម្មសារថិ** ឬ **សទ្ធីធ វិត្តំ បុរិសស្ស សេដ្ឋំ** ជាដើម តើគួរយល់ដឹងយ៉ាងណា ?

- ភេទប្រុសឋិតក្នុងឋានៈជាបងប្រុសរបស់ភេទស្រីនេះពោលចំពោះភាវរូប តាមច្បាប់ធម្មជាតិ ដែលព្រះ-សម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ជ្រាប ។

- មិនមែនមានន័យថា បុរសខ្ពង់ខ្ពស់ជាងស្ត្រីក្នុងបុគ្គលបញ្ញត្តិជាទូទៅនោះទេ ព្រោះថា ក្នុងលោកនេះស្ត្រីខ្លះមានការចេះដឹងជាងបុរសខ្លះក៏មាន ទាំងដែលមាន

នូវគុណធម៌ជាងបុរសខ្លះក៏មានដែរ ទាំងដែលជាមាតាជាដើម ។ ដូច្នេះ ត្រូវយល់ដឹងអំពីភាវរូបទាំងពីរ គឺបុរិសភាវរូប និងឥត្ថីភាវរូប ជាបរមត្ថសុទ្ធអាស្រ័យកម្លាំងកម្មជាបច្ច័យដោយឡែក ។

-មិនមែនស្ត្រីត្រូវគោរពបុរស ព្រោះតែរឿងភេទនោះទេ តែត្រូវគោរពដល់គុណធម៌ ។ ព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា «ត្រូវគោរពដល់បុគ្គលដែលគួរគោរព ត្រូវបូជាដល់បុគ្គលដែលគួរបូជា » កូនប្រុសស្រីត្រូវគោរពមាតាបិតា សិស្សត្រូវគោរពគ្រូ ... ដោយមិនប្រកាន់ក្នុងរឿងស្រីប្រុសឡើយ ។

ចប់

បុណ្យបូជនីយដ្ឋានកម្សាន្តចិត្ត

វក់វីវង្វេងវិលវល់វណ្ឌវាក់ មុនពេលភ្លៀងធ្លាក់ពពកខ្មៅងងឹត
ក្រោយពេលភ្លៀងរួចមេឃប្រែស្រឡះ ចម្បាំងខ្លាំងណាស់ប្រែសុខសាន្តត្រាន ។
រឿងរ៉ាវតូចធំក្នុងក្រុមគ្រួសារ រងទុក្ខខ្លោចផ្សាហួសពីការស្មាន
យសស័ក្តិលាភលុយលួចស្នេហ៍ពីប្រាណ ស្វាមីដូរឡានដូរទាំងភរិយា ។
ទឹកនេត្រាហូររៀងរាល់រាត្រី បាត់បង់ស្វាមីទ្រូងសែនគ្រាំគ្រា
បីបមថ្នមកូនទឹកដល់ប៉ាវ៉ា កូនខ្ញុំកំព្រាវាគេងលក់អស់ ។
ចុះតើមានអ្វីមកទល់ភ្នែកខ្ញុំ នាំឱ្យខ្ញុំយំគេងមិនលក់សោះ
កាលនៅក្រីក្រចិត្តល្អស្មូគ្រស្មោះ លាភយសបុរសក្លាយជាគ្រោះស្រី ។
ទុក្ខធំយ៉ាងហ្នឹងមិនដឹងទៅណា ជិតចេញវស្សាកឋិនឆ្នាំថ្មី
មិត្តភក្តិបបួលស្តាប់ធម៌ទូលត្រៃ សូមជាប់និស្ស័យនឹងព្រះសាសនា ។
ក្រឡេកមើលទង់រហង់ក្បែរពោធិ៍ អណ្តែតលេចធ្លោបក់លើវេហា
នាំពុទ្ធបរិស័ទរីករាយជ្រះថ្លា នឹកឃើញពេលណារសាយកង្វល់ ។
ព្រះធម៌អាចជួយដោះស្រាយទុក្ខបាន ក្មេងចាស់គ្រប់ប្រាណឱ្យតែបានយល់
មិនត្រឹមតែស្រីដែលមានកង្វល់ ទោះប្រុសសំណល់ក៏ធម៌ជួយស្រង់ ។
អស្សុជឆ្នាំកុរថ្ងៃពេញបូណ៌មី បរិស័ទប្រុសស្រីឃ្មាតខ្មីឆ្ពោះត្រង់
ធ្វើបុណ្យរាប់បាត្រប្រគេនព្រះសង្ឃ មួយពាន់ព្រះអង្គពុទ្ធាភិសេក ។

នៅបូជនីយដ្ឋានខេត្តបាត់ដំបង ពេលនោះតែម្តងអស្ចារ្យអនេក
ព្រះពោធិ៍ព្រះពុទ្ធថ្មល្អចម្លែក ពុទ្ធាភិសេកព្រះពុទ្ធរយអង្គ ។
ឆ្លងទាំងអគារពុទ្ធាសនៈ ខឿនពោធិ៍មានថ្នាក់ដាក់មូលដូចកង់
ព្រះនាមព្រះពុទ្ធម្ភៃប្រាំបីអង្គ ឆ្លាក់រៀបផ្ចិតផ្ចង់គ្រប់អង្គឥតទាស់ ។
កន្សែសារពេជ្រដែលជាពិម្ពា ប្រណមវន្ទាសុមេធតាបស
នាងជាភរិយាមានចិត្តសែនស្មោះ គ្រប់ជាតិទាំងអស់ស្មោះនឹងស្វាមី ។
ព្រះបដិមាចារឈ្មោះអ្នកសាង ជាគ្រឿងតំណាងនៃចិត្តភក្តី
បដិមាអង្គធំមានម្ភៃប្រាំបី ព្រះអរិយមេត្តេយ្យជាម្ភៃប្រាំបួន ។
សំណង់អគារពុទ្ធាសនៈ ដំបូលច្រើនថ្នាក់ក្បាច់ឆ្លាក់តាមក្បួន
បុស្បុកទឹកមាសចេញបង្ហាញខ្លួន ឆត្ររួតប្រាំបួនអំពូលពណ៌ថ្មី ។
វាលស្មៅខៀវស្រស់លាស់បង្អួតកាយ បុប្ផាទាំងឡាយលម្អផ្ទៃដី
បង្គោលភ្លើងឈរលម្អរាត្រី ព្រះពោធិ៍ត្រួយខ្ចីខឿនថ្មីភ្លឺថ្លា ។
ស្រះឈូកពោធិ៍ធំកូនភ្នំនិម្មិត ក្រពើស្មៅពិតរូបរាងសង្ហា
ពេលភ្លៀងមានទឹកដូចហែលប្រវា លូនបើកនេត្រាបង្ហាញមហាជន ។
ទន្សាយពោធិសត្វក៏ស្កាត់មកដែរ សម្បុរដូចស្លែរោមស្មៅល្វតល្វន់
ថ្ងៃពេញបូណ៌មីរាត្រីយប់យន់ ទន្សាយគយគន់កណ្តាលដួងខែ ។
ព្រះគន្ធកុដិខ្ពស់ផុតព្រឹក្សា លើស្រះទឹកថ្លាហាក់មានមន្តស្នេហ៍
មានពុទ្ធបរិស័ទចេញចូលហូរហែ គ្រប់គ្នាតែងតែគោរពជ្រះថ្លា ។

ព្រះធម្មចេតិយដូចស្រីគ្រប់លក្ខណ៍ ពេញក្រមុំជាក់តែលាក់ភក្ត្រា
តម្កល់ក្បួនច្បាប់សម្រាប់សិក្សា តែគ្មាននរណាចាប់អារម្មណ៍សោះ ។
រោងម៉ាស៊ីនចាស់ផ្លាស់ទាន់សម័យ រៀបសំពត់ស្បៃតុបតែងឥតទាស់
ក្នុងបូជនីយដ្ឋានអ្វីៗទាំងអស់ សុទ្ធតែល្អស្រស់ហួសពីពណ៌នា ។
រាត្រីថ្ងៃបុណ្យភ្លើងភ្លឺដូចថ្ងៃ ហាក់ដូចបុរីនៃស្ថានសួគ៌ា
អ្នកបានឃើញហើយស្ញើយទុក្ខមួយគ្រា អស្សុជបូជាថ្ងៃចេញវស្សា ។
ម្ភៃប្រាំបីគ្រែសម្លេងផ្សេងផ្ទាត់ តាមពុទ្ធប្រវត្តិកំណត់វាចា
គងលាន់សូរសព្ទប្រាប់ជាសញ្ញា ចប់ធម៌ទេសនាមួយគ្រែវាយម្តង ។
យប់កាន់តែជ្រៅភ្លឺកាន់តែច្បាស់ អង្គុយសំពះខែរះកន្លង
ធម៌កាន់តែច្បាស់ឥតមានសៅហ្មង បញ្ចប់ធម៌ផងដោយបទសរភញ្ញ ។
សូមឱ្យទុក្ខសោករសាត់ផាត់ឆ្ងាយ អ្នកស្អប់ទាំងឡាយក្លាយជាស្រឡាញ់
ចេះធ្វើបុណ្យទានលែងមានកំណាញ់ សុខចិត្តចុះចាញ់បំពេញបារមី ។
សូមគូពីក្មេងលែងបែកបាក់គ្នា ទល់ចាស់ជរានៅតែភក្តី
សូមឱ្យលាភយសរបស់ស្វាមី ចូលដល់ស្ត្រីដែលជាភរិយា ។
សូមមេឃស្រទំកុំដូរអត្ថន័យ ដែលធ្លាប់ស្រដីពេលទើបជួបគ្នា
ស្រទំព្រោះចាញ់សម្រស់ពុំងា កុំឱ្យប្រែជាស្រទំចង់ភ្លៀង ។
សូមឱ្យសព្វសត្វបានសុខសប្បាយ ចាកចេញជិតឆ្ងាយកុំឱ្យដាច់ស្បៀង
ទោះបីជីវិតពិតជាមិនទៀង សូមកុំឱ្យល្មៀងពីសុគតិឡើយ ។

ដោយឧបាសក **គុយ សុធន**

នាមពុទ្ធបរិស័ទអ្នកមានឧបការៈ
ក្នុងការងារធម្មទាន

១. ឧបាសក សំរ៉ង វណ្ណ	២. ឧបាសក យន្ត សួន
៣. ឧបាសក គួង លាងផេង	៤. ឧបាសក មួង យេន
៥. លោកគ្រូ រស់ សូផាត	៦. ឧបាសក អ៊ិត ប្រាំង
៧. នាង ជា សុណារី	៨. ឧបាសិកា ប៊ុត ម៉ាលី
៩. ឧបាសក គុយ សុធន	១០. ឧបាសក វ៉ាន់ ខុនណា
១១. ឧបាសក សោម រតនៈ	១២. ឧបាសក ជឹង វ៉េងអ៊ាវ
១៣. ឧបាសក ជឹម ជំនិត	១៤. ឧបាសក ហាយ ចំរើន
១៥. ឧបាសិកា ហាយ ច័ន្ទធវី	១៦. លោកគ្រូ ជូ ប៊ុនយូ
១៧. ឧបាសក ង៉ូវ គា	១៨. ឧបាសក ម៉ៅ ផុន
១៩. ឧបាសិកា ហួនចាន់បូជា	២០.ឧបាសិកា ស្រី បូរ៉ាន់

សព្វទានំ ធម្មទានំ ជិនាតិ

ធម្មទានឈ្នះអស់ទានទាំងពួង ។

I

ស្ថានីយវិទ្យុ ផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយសហគមន៍ធម្មទាន នៃពុទ្ធបរិស័ទ

ខេត្ត-ក្រុង	វេលាផ្សាយ	ស្ថានីយវិទ្យុ
រាជធានីភ្នំពេញ	-04h50 mn -05h00 mn -05h30 mn -12h10 mn -18h00 mn -19h00 mn -20h00 mn -20h30 mn	-FM 98 MHz -FM 99 MHz -FM 96 MHz -FM 96 MHz -FM 95 MHz -AM 918 KHz -FM 98 MHz -FM 96 MHz
ក្រុងព្រះសីហនុ	-06h00 mn -13h00 mn -17h30 mn	-FM 92 MHz -FM 92 MHz -FM100.5MHz
ខេត្តបាត់ដំបង	-05h30 mn -06h00 mn -18h00 mn -18h30 mn -19h30 mn	-FM103.2MHz -FM 92.7MHz -FM 91 MHz -FM 92.7MHz -FM103.2MHz
ក្រុងប៉ៃលិន	-18h00 mn	-FM 90.5MHz

សុខា សទ្ធម្មទេសនា

ការសម្តែងនូវព្រះសទ្ធម្ម នាំមកនូវសេចក្តីសុខ។

II

ស្ថានីយវិទ្យុ ផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយសមាគមន៍ធម្មទាន នៃពុទ្ធបរិស័ទ

ខេត្ត-ក្រុង	ពេលាផ្សាយ	ស្ថានីយវិទ្យុ
ខេត្តពោធិ៍សាត់	-06h00 mn	-FM 98.5 MHz
ខេត្តសៀមរាប	-05h00 mn -05h30 mn -18h30 mn	-FM 98 MHz -FM 105.5 MHz -FM 100.5 MHz
ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ	-05h20 mn -17h00 mn	-FM 96.5 MHz
ខេត្តកំពត	-05h00 mn -18h30 mn	-FM 93.25 MHz -FM 103.5 MHz
ខេត្តព្រះវិហារ	-18h30 mn	-FM 99 MHz
ខេត្តឧត្តរមានជ័យ	-05h00 mn -19h00 mn	-FM 90.25MHz
ខេត្តស្ទឹងត្រែង	-18h30 mn	-FM100.5 MHz
ខេត្តស្វាយរៀង	-05h30 mn	-FM103.75MHz

សុខោ បុញ្ញស្ស ឧច្ចយោ

ការសន្សំបុណ្យ នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ។

សៀវភៅដែលរៀបរៀងដោយ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ

✍ ប៊ុត-សាវង្ស ✍

១. ស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា
២. ជំនួយសតិភាគទី ១ ដល់ភាគទី ១២
៣. មនុស្សជាមួយនឹងការងារ
៤. សិក្ខាបទមនុស្សល្អ
៥. ពរ ៤ ប្រការ
៦. ព្រះពុទ្ធភាសិត ៤៣ គាថា
៧. ខ្លឹមសារគួរយល់ដឹង
៨. ព្រះពុទ្ធសាសនា
៩. កូនមាសឪពុក
១០. ម៉ែ !!!
១១. វិធីរម្ងាប់សេចក្តីក្រោធ
១២. សុខចិត្ត និងគុណភាពនៃជីវិត
១៣. មេរៀនជីវិត
១៤. ពាក្យពេចន៍ម៉ែឪ

១៥. បទពិចារណា

១៦. ពន្លឺធម៌ព្រះពុទ្ធ

១៧. បារមីភាគទី ១ និងខ្លឹមសារខ្លីៗ

១៨. បារមីភាគទី ២ និងខ្លឹមសារខ្លីៗ

១៩. ៤៨ ធម្មទស្សន៍

សូមអនុមោទនាធម្មទាន !

បោះពុម្ពជាធម្មទាន ៩០.០០០ ក្បាល

ក្នុងតម្លៃ ១៣.៨០០ ដុល្លារ

រោងពុម្ព អ៊ឹម សាវ័ន្ត

✍📖✍

មាតិកា

ឈ្មោះអត្ថបទ	ទំព័រ
១-សិទ្ធិស្ត្រីក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា......................	១
២-បែបបទនិងតួនាទី................................	១១
៣-បញ្ហាបែកបាក់គ្នា................................	១៩
៤-ជីវភាពស្ត្រីជាមួយនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា..........	៣២
១-ស្ត្រីធ្វើការក្រៅផ្ទះ.........................	៣៣
២-ស្ត្រីមិនមានស្វាមី..........................	៣៨
៣-ស្ត្រីពេស្យាចារ............................	៤៥
៥-សោតិនី..	៤៧
៦-ប្រយោជន៍នៃការសិក្សាព្រះពុទ្ធសាសនាសម្រាប់ស្ត្រី.	៥៦
៧-បញ្ហាផ្សេងៗ..	៧២

ព្រះពុទ្ធដីកា

ឥត្ថីបិ ហិ ឯកច្ចិយា សេយ្យា បោស ជនាធិប

មេធាវិនី សីលវតី សស្សុទេវា បតិព្វតា ฯ

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងពពួកជន ដោយពិត ស្ត្រីពួកខ្លះក៏មានកិរិយាមារយាទល្អត្រឹមត្រូវ ជាអ្នកមានសីល មានបញ្ញាឆ្លាតវៃ ប្រណិប័តន៍ឪពុកម្តាយក្មេកដូចទេវតា ព្រមទាំងប្រណិប័តន៍ស្វាមីដោយក្តីស្មោះ សូមព្រះអង្គទ្រង់ចិញ្ចឹមនូវធីតានោះចុះ ព្រោះនាងជាស្ត្រីដ៏ប្រសើរ ។

តស្សា យោ ជាយតី បោសោ សូរោ ហោតិ ទិសម្បតិ

តាទិសា សុភរិយា បុត្តោ រជ្ជម្បិ អនុសាសតីតិ ฯ

បុរសដែលកើតអំពីស្ត្រីនោះ រមែងជាមនុស្សក្លៀវក្លាជាធំគ្រប់ទិសទី គឺបុត្ររបស់ភរិយាល្អប្រាកដដូច្នោះ តែងប្រៀនប្រដៅពពួកជនដែលនៅក្នុងដែនបាន ។

ដោយបំណាងល្អដ៏ក្រៃលែង

ថ្ងៃ ១៥ កើត ខែកត្តិក ព.ស.២៥៥១